

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande budgetpropositionen för 2011 med förslag till anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, vilket också innefattar förslag från Riksrevisionens styrelse till riksdagen om Riksrevisionens anslag Internationellt utvecklingssamarbete (prop. 2010/11:1 utg.omr. 7). Ramen för utgiftsområde 7 uppgår till 35,2 miljarder kronor.

De motioner om utvecklingsbiståndet som behandlas i betänkandet avser främjande av internationella biståndsströmmar, avräkningar från biståndsramen och fördelningen på anslag inom utgiftsområde 7. De innefattar också förslag om den närmare inriktningen på biståndsinsatser samt uppföljning och resultatredovisning.

I betänkandet behandlas också regeringens skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat. Där har regeringen redogjort för resultat från Sveriges internationella utvecklingssamarbete och reformsamarbetet i Östeuropa. Skrivelsen är avgränsad till det tematiska området miljö och klimat och till de samarbetsländer som står inför en ny strategiperiod. En följdmotion till skrivelsen har avlämnats, och denna behandlas i betänkandet.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete fastställs till 1 % av beräknad BNI. Enligt utskottet måste Sverige fortsätta att agera för större internationella biståndsvolymer och för att åtaganden som gjorts om biståndsökningar blir förverkligade. I betänkandet framhåller utskottet att Sverige måste påverka andra biståndsgivare, däribland i EU och i FN-systemet, att förbättra kvaliteten på och effektiviteten i utvecklingssamarbetet samt öka fokuseringen på att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Utskottet ställer sig också bakom regeringens förslag om anslagstilldelning och tillstyrker de övriga förslag i budgetpropositionen som avser utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Utskottet stöder den inriktning som regeringen förordar på de tre tematiska prioriteringarna för utvecklingssamarbetet under mandatperioden, dvs. demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat respektive främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Alla motionsförslag med anknytning till utvecklingsbiståndet avstyrks. I betänkandet finns sju reservationer och fyra särskilda yttranden.

Utskottet föreslår att regeringens resultatskrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat läggs till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning	9
Bakgrund	10
Propositionens huvudsakliga innehåll	11
Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll	13
Utskottet	15
Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	15
Motionerna	15
Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.	15
Anslag och anslagsfrågor, prioriteringar inom biståndet, insatser för att nå millenniemålen m.m.	16
Utskottets överväganden	19
Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.	19
Styrning och kontroll	23
Prioriteringar inom biståndet, särskilda insatser för att nå millenniemålen, anslag och anslagsfrågor m.m.	28
Tematisk prioritering: demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter	31
Tematisk prioritering: miljö och klimat	34
Tematisk prioritering: främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling	38
Insatser för att nå millenniemålen	40
Anslag och anslagsfrågor	42
Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd	49
Motionerna	49
Utskottets överväganden	49
Övriga yrkanden	50
Biståndets resultat – miljö och klimat	50
Motionen	50
Bakgrund till resultatskrivelsen på temat miljö och klimat	51
Utskottets överväganden	52
Reservationer	58
1. Skuldavskrivningar, punkt 2 (MP, V)	58
2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 3 (V)	58
3. EU:s åtgärder mot människohandel, punkt 5 (MP, V)	59
4. Kvinnorörelsens roll, punkt 6 (V)	59
5. Sekulära biståndsinsatser, punkt 7 (V)	60
6. Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd, punkt 12 (MP, V)	61
7. Frågor om miljö och klimat, punkt 13 (MP, V)	62

Särskilda yttranden	64
1. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7	
Internationellt bistånd, punkt 1 (S, MP, V)	64
2. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7	
Internationellt bistånd, punkt 1 (MP, V)	66
3. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7	
Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)	66
4. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7	
Internationellt bistånd, punkt 1 (V)	67
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	70
Proposition 2010/11:1	70
Skrivelse 2009/10:214	71
Följdmotion med anledning av skrivelse 2009/10:214	72
Motioer från allmänna motionstiden hösten 2010	72
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2011 under	
utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	80
<i>Bilaga 3</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 1	81
<i>Tabell</i>	
Utvecklingssamarbetet genom Sida med miljö och hållbar utveckling som	
huvudsyfte och delsyfte, 2007–2009	52

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

a) *Biståndsram*

Riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till 1 % av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst för 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 1 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) *Anslag och anslagsvillkor m.m. för 2011 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet angivit, för budgetåret 2011 anslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd i enlighet med regeringens respektive Riksrevisionens styrelses förslag i bilaga 2 till betänkandet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkterna 11 och 13 samt avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) *Bemyndigande beträffande anslag 1:1 avseende garantier inom det internationella utvecklingssamarbetet*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 10 220 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 3.

d) *Bemyndigande beträffande garantier avseende NIB:s miljöin- vesteringslån*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringslån som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 103 720 437 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 4.

e) *Godkännande av Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i AfDB och bemyndigande beträffande garantier till följd av kapitalhöj- ningen*

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB), som innebär att Sverige under 2011–2018 till AfDB ska inbetala 436 956 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garan-

tier till AfDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 936 640 000 Units of Accounts. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 5.

f) Godkännande av Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i IDB och bemyndigande beträffande garantier till följd av kapitalhöjningen

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB), som innebär att Sverige under 2011–2015 till IDB ska inbetala 39 062 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 538 318 607 US-dollar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 6.

g) Godkännande av Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i IBRD och bemyndigande beträffande garantier till följd av kapitalhöjningen

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), som innebär att Sverige under 2012–2016 till IBRD ska inbetala 246 614 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IBRD som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 2 247 182 392 US-dollar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 7.

h) Bemyndigande beträffande kapitaltillskott till Swedfund

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott om 250 000 000 kr till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 9.

2. Skuldavskrivningar

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:U249 och 2010/11:U298 yrkande 26.

Reservation 1 (MP, V)

3. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:U262 yrkandena 1 och 2, 2010/11:U264 yrkande 2, 2010/11:U298 yrkande 22 och 2010/11:U306 yrkande 11.

Reservation 2 (V)

4. Vissa inriktningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:U202 och 2010/11:U306 yrkandena 2, 4, 5 och 9.

5. EU:s åtgärder mot människohandel

Riksdagen avslår motion 2010/11:U296 yrkande 16.

Reservation 3 (MP, V)

6. Kvinnorörelsens roll

Riksdagen avslår motion 2010/11:U298 yrkande 7.

Reservation 4 (V)

7. Sekulära biståndsinsatser

Riksdagen avslår motion 2010/11:U296 yrkande 5.

Reservation 5 (V)

8. Godkännande av ändring av stadgar för IFC

Riksdagen godkänner ändringen av Internationella finansieringsbolagets (IFC) stadgar som ökar tilldelningen av basröster till medlemsländerna. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 8.

9. Beställningsbemyndigande beträffande anslag 1:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 51 630 000 000 kr under 2012–2028. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 2.

10. Beställningsbemyndigande beträffande anslag 2:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 974 000 000 kr under 2012–2017. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 10.

11. Beställningsbemyndigande beträffande anslag 1:5

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2011 för ramanslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 000 000 kr under 2012–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 7 punkt 12.

12. Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:U222, 2010/11:U298 yrkande 23 och 2010/11:U318 yrkandena 3 och 4.

Reservation 6 (MP, V)

13. Frågor om miljö och klimat

Riksdagen avslår motion 2010/11:U1 yrkandena 1–5.

Reservation 7 (MP, V)

14. Vissa övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K380 yrkandena 2, 4 och 7, 2010/11:U201, 2010/11:U225, 2010/11:U248 yrkandena 1 och 2, 2010/11:U262 yrkande 4, 2010/11:U264 yrkande 3, 2010/11:U299, 2010/11:U317 yrkande 7 och 2010/11:MJ328 yrkande 2.

15. Skrivelse om biståndets resultat

Riksdagen lägger skrivelse 2009/10:214 till handlingarna.

Stockholm den 2 december 2010

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Kent Härstedt (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Désirée Pethrus Engström (KD), Stellan Bojerud (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Kerstin Engle (S), Désirée Liljevall (S), Ismail Kamil (FP) och Valter Mutt (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens *budgetförslag för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd* som inkluderar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag för internationellt utvecklingsarbete (prop. 2010/11:1 utg.omr. 7).

Utskottet behandlar i betänkandet även *regeringens skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat*. I denna skrivelse till riksdagen, som överlämnades i maj 2010, har regeringen redogjort för resultat från Sveriges internationella utvecklingssamarbete och reformsamarbetet i Östeuropa. Skrivelsen är avgränsad till det tematiska området miljö och klimat och till de samarbetsländer som står inför en ny strategiperiod. Dessa länder är Burkina Faso, Mali, Georgien och Turkiet. Redovisningen avser både Sveriges bilaterala och multilaterala bistånd. Riksdagen beslutade den 16 juni 2010 att medge uppskov till 2010/11 års riksmöte med behandlingen av skrivelse 2009/10:214.

I regel lämnas i budgetpropositionen en resultatredovisning för varje utgiftsområde, detta som en av utgångspunkterna för regeringens överväganden om medelstilldelning för kommande budgetår. I den del av budgetpropositionen som avser utgiftsområde 7 anger regeringen att den, med hänvisning till den aktuella resultatskrivelsen, inte lämnar någon särskild resultatredovisning i budgetpropositionen.

I betänkandet behandlas vidare ett antal *motionsförslag*. Det gäller en följdmotion till resultatskrivelsen och ett antal motionsförslag från allmänna motionstiden hösten 2010.

Företrädare för utskottet sammanträffade den 26 oktober 2010 med John Ging, chef för Unrwas (the United Nations Relief and Works Agency for Palestine refugees in the Near East) verksamhet i Gaza.

En delegation med ledamöter från Rwandas parlament hade den 4 november 2010 ett möte med företrädare för utrikesutskottet.

Utrikesutskottet genomförde den 10 november 2010 ett studiebesök vid Riksrevisionen där de tre riksrevisorerna, överdirektören och andra tjänstemän vid myndigheten redogjorde för verksamheten.

Den 16 november 2010 fick utskottet en föredragning om förändringsarbetet vid Sida under medverkan av myndighetens styrelseordförande Mats Sjöstrand, tf. generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka och överdirektör Bo Netz.

Vid sammanträdet den 23 november 2010 redovisade biståndsminister Gunilla Carlsson uppgifter om bl.a. styrning och kontroll i Sveriges utvecklingssamarbete samt avräkningar från biståndsramen i regeringens budgetförslag inom utgiftsområde 7.

Vid en föredragning i utskottet den 25 november 2010 redogjorde Sveriges klimatambassadör Staffan Tillander samt tjänstemän från Utrikes-, Finans- och Miljödepartementen för förberedelserna för nästa partsmöte (COP16) under FN:s klimatkonvention, som äger rum i Cancún i Mexiko under perioden den 29 november–den 10 december 2010.

Den 30 november 2010 fick utskottet en föredragning av företrädare för Riksrevisionen, Utrikesdepartementet och Sida med anledning av Riksrevisionens styrelses redogörelse om Sidas insatser för stöd till kapacitetsutveckling (redog. 2009/10:RRS12).

Utskottet fick den 16 november 2010 en skrivelse från Riksrevisionen där myndigheten redovisar uppgifter om administrativa kostnader i sitt internationella utvecklingssamarbete, som finansieras via utgiftsområde 7.

De motioner som behandlas i detta betänkande har avlämnats under innevarande riksmöte och redovisas utan angivande av årtal.

Bakgrund

Målet för Sveriges politik för global utveckling är att bidra till en hållbar global utveckling. Detta har riksdagen, efter förslag från utrikesutskottet, senast bekräftat i juni 2008 (bet. 2007/08:UU5, rskr. 2007/08:252). Beslutet 2008 innebär ingen förändring av det mål som fastställdes vid 2003 års beslut om den svenska politiken för global utveckling (bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112).

Sveriges globala utvecklingspolitik ska bidra till att uppnå FN:s millenniemål och innebär en samstämmighet och samverkan mellan politikområden. Den svenska politiken för global utveckling präglas av två perspektiv som ska vägleda regeringens gemensamma arbete: fattiga människors perspektiv på utveckling och ett rättighetsperspektiv.

Förvaltningsmyndigheter inom utgiftsområde 7 är Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien och Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev). Dessutom har Riksrevisionen ett ramanslag för internationellt utvecklingssamarbete som är klassificerat som bistånd enligt den definition som fastlagts av biståndskommittén (Dac, Development Assistance Committee) inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

Den föreslagna biståndsramen för 2011 uppgår till 35 160 miljoner kronor, vilket motsvarar 1 % av den beräknade bruttonationalinkomsten (BNI). Det belopp som föreslås i årets budgetproposition för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 30 513 miljoner kronor och är i förhållande till biståndsramen minskat med avräkningar på 4 667 miljoner kronor och ökat med drygt 20 miljoner kronor för samarbete med Östeuropa som inte klassificeras som utvecklingsbistånd enligt OECD/Dac.

Regeringen respektive Riksrevisionens styrelse föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2011 anvisar anslagen inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (utg.omr. 7) att riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till 1 % av den vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomsten (BNI) för 2011 (*prop.yrk. 1*).

Avräkningarna som andel av biståndsramen uppgår 2011 till 13 %, jämfört med 16 % under 2010. De sammanlagda avräkningarna för 2011 uppgår till 4 667 miljoner kronor.

Avräkningen för kostnader för asylsökande från utvecklingsländer under deras första år i Sverige beräknas 2011 uppgå till 2 596 miljoner kronor. Från biståndsramen avräknas vidare kostnader för det svenska bidraget till den del av Europeiska unionens (EU) gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget. För 2011 uppgår avräkningen till 1 250 miljoner kronor.

För utrikesförvaltningens förvaltningskostnader uppgår avräkningen 2011 till 456 miljoner kronor.

Övriga avräkningar från biståndsramen består av flera olika komponenter. Där ingår medel för den internationella biståndsverksamhet som bedrivs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inom utgiftsområde 6 och medel under utgiftsområde 22 för bidrag till Världssjöuniversitetet (WMU). Också Sveriges bidrag till vissa FN-organs reguljära budget, där en viss del klassificeras som bistånd, avräknas från biståndsramen. Från och med 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor för stipendier till särskilt kvalificerade studenter som är skyldiga att betala studieavgifter. Från biståndsramen avräknas stipendiemedel som avser studenter som kommer från länder som enligt OECD/Dac¹ får räknas som biståndsländer. Sammantaget omfattar kategorin övriga avräkningar från biståndsramen 381 miljoner kronor under 2011.

För budgetåret 2011 föreslår regeringen i budgetpropositionen (*prop.yrk. 11*) att riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition (anm. anslag 1:1–1:4, 1:6 och 2:1), enligt följande uppställning:

¹ Biståndskommittén (Dac, Development Assistance Committee) inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) fastställer bl.a. definitioner och riktlinjer om utvecklingsbistånd. Sverige är medlem i Dac.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)		Regeringens förslag
1:1	Biståndsverksamhet	28 101 418
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida)	946 110
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	14 963
1:4	Folke Bernadotteakademin	55 675
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utveck-lingssamarbete	40 000
1:6	Institutet för utvärdering av internatio-nellt utvecklingssamarbete	22 656
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	1 332 163
	Summa för utgiftsområdet	30 512 985

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i

- Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB), som innebär att Sverige under 2011–2018 till AfDB ska inbetala 436 956 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 936 640 000 Units of Accounts (*prop.yrk. 5*)
- Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB), som innebär att Sverige under åren 2011–2015 till IDB ska inbetala 39 062 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 538 318 607 US-dollar (*prop.yrk. 6*)
- Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), som innebär att Sverige under 2012–2016 till IBRD ska inbetala 246 614 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IBRD som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 2 247 182 392 US-dollar (*prop.yrk. 7*).

Regeringen föreslår i budgetpropositionen även att riksdagen godkänner ändringen av Internationella finansieringsbolagets (IFC) stadgar som ökar tilldelningen av basröster till medlemsländerna (*prop.yrk. 8*).

I budgetpropositionen föreslås också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011

- för ramanslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 51 630 000 000 kr under 2012–2028 (*prop.yrk. 2*)
- för ramanslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 10 220 000 000 kr (*prop.yrk. 3*)

- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 103 720 437 euro (*prop.yrk. 4*)
- för ramanslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott om 250 000 000 kr till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB (*prop.yrk. 9*)
- för ramanslaget 2:1 *Reformsamarbete i Östeuropa* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 974 000 000 kr under 2012–2017 (*prop.yrk. 10*).

I budgetpropositionen finns även två förslag från Riksrevisionens styrelse. Riksrevisionens styrelse föreslår att riksdagen

- bemyndigar Riksrevisionen att under 2011 för ramanslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 000 000 kr under 2012–2014 (*prop.yrk. 12*)
- för budgetåret 2011 anvisar ett anslag under utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd*, när det gäller anslaget som är avsett för Riksrevisionen, enligt den ovan angivna uppställningen (*prop.yrk. 13*; anm. anslag 1:5).

Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen har i skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat, som överlämnades till riksdagen i maj 2010, redogjort för resultat från Sveriges internationella utvecklingssamarbete och reformsamarbetet i Östeuropa.

Resultatskrivelsen är avgränsad till det tematiska området miljö och klimat och till de samarbetsländer inom utvecklingssamarbetet som står inför en ny strategiperiod. Dessa länder är Burkina Faso, Mali, Georgien och Turkiet. Redovisningen avser både Sveriges bilaterala och multilaterala bistånd.

Vad gäller området miljö och klimat drar regeringen slutsatsen att det svenska utvecklingssamarbetet har gjort stor nytta i relation till de mål som ställts upp. Regeringen bedömer att många av de insatser som redovisas i skrivelsen visar goda prestationer på program- och projektnivå. Däremot är det betydligt svårare att redovisa effekter, både på kort och på lång sikt, enligt regeringen.

I fråga om miljö- och klimatinsatser inom ramen för samarbetsstrategierna anser regeringen att framsteg har gjorts som på sikt kan bidra till förbättrade levnadsvillkor för fattiga människor.

I skrivelsen ingår också en sammanfattning av de viktigaste verksamhetsnära prestationerna under 2009 för de myndigheter som finansieras via utgiftsområde 7, dvs. Sida, Sadev, Nordiska Afrikainstitutet och Folke Bernadotteakademien.

Utskottet

Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om biståndsram på 1 % av beräknad BNI, fördelning på anslag inom utgiftsområde 7 och övriga förslag inom utgiftsområdet. Vidare bifaller riksdagen förslag från Riksrevisionens styrelse om anslag och bemyndigande.

Motionerna avstyrks.

Jämför reservationerna 1 (MP, V), 2 (V), 3 (MP, V), 4 (V) och 5 (V) samt särskilda yttrandena 1 (S, MP, V), 2 (MP, V), 3 (SD) och 4 (V).

Motionerna

Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet redovisar i flerpartimotion Fi230 (S, MP, V) sin syn på utgiftsramarna i statsbudgeten, däribland ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Partierna anser enligt motionen att Sverige ska ge minst 1 % av BNI i bistånd. Den aktuella motionen behandlas av finansutskottet i betänkande 2010/11:FiU1 Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna.

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion U306 (S) yrkande 11 att Sverige ska vara pådrivande för att EU:s medlemsstater ska höja sina bistånds nivåer. EU:s medlemsstater och kommissionen är tillsammans världens största biståndsgivare, och EU ska vara pådrivande för att nå millenniemålen. Om detta ska lyckas måste EU-biståndet i ökad utsträckning fokuseras på fattigdomsbekämpning och EU:s politik på olika områden samordnas för hållbar utveckling.

Enligt yrkande 7 delvis motsätter sig Socialdemokraterna med ett undantag – uppblåsta skuldavskrivningar – inte de avräkningar som görs från biståndsramen och som följer internationella regelverk. Regeringen bör dock återkomma till riksdagen med en redovisning där det framgår om medelsanvändningen svarar mot de målsättningar och krav som i övrigt finns och som syftar till att biståndet ska ge resultat och bidra till fattigdomsbekämpningen i världen.

Sverigedemokraterna anser i partimotion U307 (SD) delvis att Sverige ska sänka biståndet till 0,7 % av BNI. *Sverigedemokraterna* menar att Sverige ska ta ansvar och bidra med ett internationellt bistånd men utan att sticka ut relaterat till övriga världen.

Vänsterpartiet lägger i kommittémotion U298 (V) fram en rad förslag om hur millenniemålen ska kunna nås. Enligt yrkande 22 är det en skyldighet för Sverige att trycka på de rika länder som inte lever upp till internationella biståndsåtaganden. Inte minst gäller detta i fråga om EU:s medlemsstater. Sverige bör inom EU och i andra internationella forum aktivt verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet blir förverkligade. I yrkande 26 begärs att Sverige ska verka för ytterligare skuldavskrivningar för de fattigaste länderna.

I den enskilda motionen U318 (S) yrkande 2 framhålls att det inte ska vara tillåtet att göra skuldavskrivningar utöver faktisk nivå.

I den enskilda motionen U262 (FP) yrkandena 1 och 2 understryks att Sverige måste fortsätta driva på andra länder att leva upp till sina biståndslöften och vidta åtgärder för att nå millenniemålen.

I den enskilda motionen U264 (FP) yrkande 2 betonas att Sverige måste stimulera andra givarländer att infria sina åtaganden om ökat bistånd.

I den enskilda motionen U249 (KD) begärs att Sverige ska leda den globala opinionen för skuldavskrivningar.

Anslag och anslagsfrågor, prioriteringar inom biståndet, insatser för att nå millenniemålen m.m.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet understryker i flerpartimotion U300 (S, MP, V) att finansiering av klimatåtgärder inte får gå ut över fattigdomsbekämpning. Regeringen bör internationellt verka för ytterligare medel och nya finansieringsformer för internationella klimatåtgärder. Resurser kan exempelvis komma från en global handel med utsläppsätter och/eller internationella avgifter på utsläpp från flyg och sjöfart. De tre oppositionspartierna anser enligt motionen att regeringen inte har återkommit till riksdagen med en fullödig redogörelse för hur man åtgärdat Riksrevisionens tidigare kritik mot Swedfund AB.

Socialdemokraterna förespråkar i kommittémotion U306 (S) yrkandena 2 och 4 prioritering av fattigdomsbekämpning. Utvecklingssamarbetet ska enligt yrkande 7 delvis präglas av hög ambition, kvalitet och måluppfyllelse. Metoderna för granskning och utvärdering bör utvecklas och omsättas i praktiken. Partiet framhåller i yrkande 5 att Sveriges utvecklingssamarbete ska vara klimatsäkert. En mekanism för överföring av miljöteknik och kunskap till utvecklingsländerna bör inrättas. FN:s miljöprogram Unep och FN:s klimatpanel IPCC bör stärkas och utvecklas. Partiet förespråkar i yrkande 8 en aktiv biståndspolitik för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i biståndet. I yrkande 9 betonas att satsningar på kvinnor är särskilt viktiga i biståndet. Svenskt biståndsarbete måste bidra till att öka kvinnors möjlighet att styra sina liv och påverka det egna landets utveckling.

Socialdemokraterna betonar i *yrkande 12* vikten av återkoppling till svenska folket om hur skattefinansierat bistånd används. Där har det civila samhällets organisationer en viktig roll. Dessa bidrar också till att stärka det civila samhällets roll i utvecklingsländerna, något som är grundläggande för ett samhälles demokratiska utveckling.

I *yrkande 62* om utvecklingssamarbete och partnerskap i Sveriges Afrikapolitik poängterar Socialdemokraterna att frågor om mänskliga rättigheter och demokrati ska genomsyra allt arbete. Det bistånds- och opinionsarbete för Afrika som genomförs av det civila samhället och folkrörelserna i Sverige bör utökas. Diasporans roll för utveckling bör stödjas. I motionen uttrycks oro för att regeringens landkoncentration i biståndet medför att samarbete med afrikanska länder som har en positiv utveckling avvecklas för tidigt. Utvecklingssamarbete som ska övergå i bredare bilateralt samarbete måste konkretiseras och få fortsatt stöd under en övergångsperiod innan det kan upphöra. Samarbete med och stöd till fackliga organisationer i Afrika bidrar till fattigdomsbekämpning och bör ingå i svensk Afrikapolitik.

Miljöpartiet anser enligt kommittémotion *U1 (MP) yrkande 3*, som lagts fram med anledning av skrivelse 2009/10:189, att en global fond för utsläppsminskningar bör inrättas under FN. I motionens *yrkande 5* instämmer partiet i biståndsministerns uppfattning att det behövs en fri och öppen debatt om utvecklingspolitiken för att denna ska kunna utvecklas och förbättras. Mot den bakgrunden riktar Miljöpartiet kritik mot regeringens nedskärningar av medlen till informationsarbete och opinionsbildning i enskilda biståndsorganisationer.

Miljöpartiet förespråkar i kommittémotion *K341 (MP) yrkande 2* ett ökat stöd till interkommunala partnerskap mellan nord och syd. Ett växande antal svenska kommuner har – tack vare medel från Sida – kunnat ingå kommunala partnerskap med kommuner i syd. Det här ökar medvetenheten om människors villkor i andra länder. Den här formen av medborgarnära samarbete bör tilldelas en ökad andel av Sidas budget.

Sverigedemokraterna förordar som framgått i partimotion *U307 (SD) delvis* en sänkning av biståndet till 0,7 % av BNI, vilket innebär att ramen för utgiftsområde 7 minskas med 9 505 544 000 kr. Sveriges bistånd ska koncentreras till att i huvudsak inriktas på fattigdomsbekämpning, miljö och humanitärt bistånd.

Sverigedemokraterna föreslår att anslag 1:1 Biståndsverksamhet ska reduceras med 8 158 418 kr. Inga medel ska beräknas under anslag 1:3 Nordiska Afrikainstitutet, vilket innebär en neddragning med 14 963 000 kr. Inte heller bör medel beräknas under anslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa, vilket medför en anslagsminskning på 1 332 163 kr. Sverige bör, anser partiet, inrätta ett särskilt anslag för FN:s flyktingkommissariat UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) och öka Sveriges stöd till UNHCR med 1 000 000 000 kr. Ett förslag med denna inriktning förs fram även i partimotion *Sf385 (SD) yrkande 23* där Sverige-

demokraterna förespråkar begränsningar av asyl- och anhöriginvandringen. En del av de resurser som frigörs med en sådan politik ska enligt motionen användas till effektiv flyktinghjälp i krishärdars närområden, främst genom UNHCR.

Vänsterpartiet framhåller i kommittémotion U296 (V) yrkandena 5 och 6 vikten av en feministisk utrikespolitik och poängterar att Sverige tydligare än i dag måste motverka de konservativa krafter som förhindrar satsningar på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Sverige måste arbeta för att sekulära, icke villkorade biståndsinsatser minskar beroendet av religiösa krafter. I Sveriges utvecklingssamarbete måste poängteras tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice, inklusive tillgång till preventivmedel, kondomer och material som används vid förlossningar och utförande av säkra aborter. Sverige bör enligt yrkande 9 verka för att alla mottagare av bilateralt bistånd utarbetar nationella handlingsplaner för arbetet med SRHR enligt handlingsplanen från FN:s befolkningskonferens i Kairo 1994. Sverige bör enligt kommittémotion U298 (V) yrkande 12 öka andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet med inriktningen att detta ska uppgå till 10 %.

I kommittémotion U296 (V) yrkande 15 framhåller Vänsterpartiet att Sverige inom ramen för utvecklingssamarbetet bör arbeta för att stärka kvinnors organisering och fackliga rättigheter i exportfrizoner. EU bör enligt yrkande 16 inom ramen för sitt bistånd upprätta program för att förhindra prostitution och människohandel. Partiet föreslår i kommittémotion U298 (V) yrkande 7 att kvinnorörelsens roll lyfts fram i arbetet med att stödja folkrörelser i syd och att stärka utbytet mellan folkrörelser i syd och nord.

Enligt den sistnämnda motionens yrkande 6 bör stödet till Unifem höjas väsentligt under mandatperioden. Även UNFPA bör under mandatperioden få ökat svenskt stöd, anser partiet i yrkande 15.

I motionens yrkande 4 lyfter Vänsterpartiet fram millenniemål två om att uppnå grundskoleutbildning för alla 2015. Partiet begär att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur svenskt utvecklingsarbete i större utsträckning ska bidra till att fler barn får rätt till utbildning. Regeringen bör också, enligt yrkande 9, redovisa förslag för riksdagen om hur utvecklingsarbetet tydligare kan kopplas till ansträngningarna att minska barnadödligheten (millenniemål fyra). Ett av delmålen under millenniemål sju om att säkra en miljövänlig och hållbar utveckling är inriktat på att uppnå förbättringar i slumområden i städer. Detta uppmärksammas av Vänsterpartiet i yrkande 21. Partiet anser att Sverige i alla landstrategier bör inkludera strategier för fattigdomsbekämpning för såväl landsbygd som urbana områden.

I den enskilda motionen U318 (S) yrkande 1 framhålls att biståndsanslaget ska användas till fattigdomsbekämpning.

I den enskilda motionen *U202 (MP)* förordas att man i Sveriges utvecklingssamarbete lyfter fram millenniemålet om minskad mödradödlighet och även lyfter fram kvinnors och mäns tillgång till sexuell och reproduktiv hälsoservice.

I den enskilda motionen *U226 (MP) yrkande 2* begärs att bistånd och stödprogram styrs till specifika satsningar på kvinnor.

I den enskilda motionen *U324 (C)* förespråkas additionella medel till klimatbiståndet.

I den enskilda motionen *MJ240 (KD) yrkande 6* sägs att klimatanpassningsåtgärderna bör integreras i fattigdomsbekämpningen och att medel bör skjutas till för att täcka de extrakostnader som klimatförändringarna medför, utöver befintliga medel som avsatts för utvecklingssamarbete.

I den enskilda motionen *MJ328 (KD) yrkande 3* betonas att klimatåtgärderna ska integreras i strategier för fattigdomsbekämpning och ekonomisk och social utveckling. Det innebär dock inte att bistånd får användas för sådant som är uppenbara anpassningsåtgärder och som främst motiveras av klimatförändringen. Givarländernas medfinansiering av anpassningsåtgärder måste så långt möjligt vara komplementär och ska inte tas ur ordinarie biståndsbudget.

Utskottets överväganden

Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen att *biståndsramen* för internationellt utvecklingssamarbete 2011 fastställs till 1 % av beräknad bruttonationalinkomst (*prop.yrk. 1*). Utskottet konstaterar att även Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet står bakom enprocentsmålet som således stöds av en bred riksdagsmajoritet. Utskottet avvisar Sverigedemokraternas förslag om en dramatisk minskning 2011 av biståndsramen till 0,7 % av BNI, vilket beräknas motsvara en krympning av ramen för utgiftsområde 7 med drygt 9,5 miljarder kronor.

Utskottet ställer sig bakom regeringens inriktning mot ett effektivt och generöst bistånd som en del av en samstämmig utvecklingspolitik. Det långsiktiga målet om att utrota fattigdom och förtryck är långt ifrån uppnått. Det är ett moraliskt ansvar att stödja människor i utsatthet och fattigdom. De utvecklade länderna har också ett ansvar för att driva på förverkligandet av de biståndslöften som ställts ut, inte minst under det senaste decenniet.

FN:s millenniedeklaration och millennieutvecklingsmålen har fört med sig ett stort antal biståndsåtaganden och partnerskap, som bekräftats vid ett stort antal internationella sammankomster. Det gäller exempelvis överenskommelsen vid 2002 års internationella konferens om finansiering för utveckling i Monterrey, Mexiko (Monterrey Consensus), 2002 års världskonferens om hållbar utveckling i Johannesburg, Sydafrika (genomförandepåten från Johannesburg), slutdokumentet från 2005 års världstoppmöte

arrangerat av FN i New York samt Dohadeklarationen om finansiering för utveckling (uppföljning 2009 till Monterrey Consensus). Den gångna tioårsperioden har samtidigt fört med sig en rad oförutsedda utmaningar för enskilda länder och regioner men också på global nivå, som livsmedelskrisen samt den ekonomiska och finansiella krisen under de senaste åren.

Inför FN:s högnivåmöte om millenniemålen i september 2010, där ledamöter i utskottet deltog i den svenska regeringsdelegationen, stod det klart att det finns en klar risk att millenniemålen inte kan nås 2015 på grund av att förpliktelser inte infrias. Vid högnivåmötet antogs ett slutdokument. Där ingår en politisk deklaration som bekräftar att det är möjligt att nå millenniemålen till 2015 trots att de framsteg som gjorts inte alltid visat sig vara bestående. Dokumentet innefattar också en redogörelse för vad som har varit möjligt att åstadkomma och vilka utmaningar som finns. I en handlingsinriktad del av slutdokumentet slås fast vad som behöver göras för att millenniemålen ska nås inom utsatt tidsram och, utifrån en uppräkningslista av samtliga millenniemål, vad som behöver göras för att man ska nå respektive mål.

Ministerrådet för utrikes frågor antog den 14 juni 2010 slutsatser med EU:s ståndpunkt inför FN:s högnivåmöte om millenniemålen i september 2010. Inför rådets ställningstagande ägde i utrikesutskottet en överläggning med biståndminister Gunilla Carlsson enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen om EU:s position inför FN:s högnivåmöte om millenniemålen. Till grund för de slutsatser som antogs av ministerrådet låg bl.a. förslag till en handlingsplan med tolv huvudpunkter, utarbetad av kommissionen (KOM(2010) 159). Bland de åtgärder som lyfts fram i rådsslutsatserna kan nämnas vikten av ägarskap från utvecklingsländernas sida, fokusering på prioriterade länder, ökad inriktning på resultat av insatserna samt mobilisering av mer och förutsägbar finansiering för utveckling. Utskottet noterar att rådet ber medlemsstaterna att vidta realistiska och kontrollerbara åtgärder för att svara upp mot individuella åtaganden om offentligt utvecklingsbistånd till 2015. Rådet konstaterar att detta faller inom medlemsstaternas kompetensområde och inbjuder till informationsutbyte om vidtagna åtgärder. Varje år ska rådet bedöma framstegen.

Utskottet vill i detta sammanhang också lyfta fram kommissionens årsrapport 2010 om genomförandet av Europeiska unionens utvecklings- och biståndspolitik under 2009 (KOM(2010) 335). Av rapporten framgår att program och projekt ledda av kommissionen har genomförts i ca 140 länder. Särskilda instrument har inrättats för att hjälpa världens fattigaste att komma till rätta med den trefaldiga krisen (den ekonomiska krisen, livsmedelskrisen och miljökrisen). Bland annat har bistånd lämnats genom EU:s livsmedelsmekanism till 50 miljoner människor som drabbats av hunger. Budgetstöd har lämnats till 15 länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet för att dessa skulle kunna stå emot trycket från den ekonomiska krisen. EU har beslutat om snabbstartsfinansiering för 2,4 miljarder euro årligen under 2010–2012 till stöd för utvecklingsländers anpassning till kli-

matförändringen. Kommissionen är världens näst största givare av utvecklingsbistånd, med åtaganden som uppgår till 12 miljarder euro, och samordnar EU:s insatser för att göra biståndet effektivare.

Utskottet välkomnar att slutdokumentet från FN:s högnivåmöte tydligt slår fast deltagarnas utfästelse att göra allt de kan för att nå millenniemålen 2015. Utfästelserna innefattar åtgärder, policyer och strategier som anges närmare i slutdeklarationen och gäller särskilt de länder som släpar efter mest och de millenniemål som är längst ifrån att uppnås, vilket ska förbättra tillvaron för de fattigaste människorna.

Mot denna bakgrund anser utskottet i likhet med regeringen att Sverige även i fortsättningen ska ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd. Utskottet ser positivt på att regeringen avser att stärka Sveriges bidrag till uppfyllandet av millenniemålen, bl.a. genom en tydlig inriktning på de fattigaste människorna, särskilt i Afrika. Den särskilda satsningen, som utskottet återkommer till nedan, är inriktad på att motverka barnadödlighet och mödradödlighet och främja hälsa, utbildning och ungas entreprenörskap. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla betydelsen av Sveriges politik för global utveckling och dess betoning på samstämmighet och utvecklingshänsyn i Sveriges samlade agerande. Politiken för global utveckling ger alla statliga aktörer i uppdrag att, inom sina ansvarsområden, söka vägar för att stärka det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling.

Förutom att Sverige ska fortsätta med en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd anser utskottet att Sverige i det internationella arbetet bör fortsätta att driva på andra givare i samma riktning.

I rapporten Development Co-operation Report 2010 som utarbetas av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och dess biståndskommitté (Dac, Development Assistance Committee) erinrar man om gjorda biståndsåtaganden i anslutning till internationella biståndsmöten, och då främst FN:s världstoppmöte 2005. Många av löftena har haft formen av mål för det offentliga utvecklingsbiståndet (ODA, Official Development Assistance) uttryckta i procent av BNI. Utfästelserna kring och under FN:s Världstoppmöte 2005 indikerade en ökning av biståndet från 80 miljarder USD till 130 miljarder USD 2010, uttryckt i 2004 års prisnivå. Den ekonomiska krisen, och med den fallande BNI i givarländerna, ledde därefter till att de totala åtagandena minskade till 124 miljarder USD, uttryckt i 2004 års prisnivå.

Enligt Development Co-operation Report 2010 står flertalet givare fast vid sina tidigare åtaganden, och det offentliga utvecklingsbiståndet 2010 förefaller nå upp till 107 miljarder USD (2004 års prisnivå), vilket motsvarar en ökning med 35 % från 2005. Samtidigt är det ett antal länder, inklusive några stora givare, som i slutet av 2009 inte fullföljt tidigare åtaganden. Enligt OECD-rapporten beräknas att det totala biståndet 2010

kommer att vara 17 miljarder USD lägre (uttryckt i 2004 års prisnivå) än vad som aviserades 2005. Det årliga biståndet till Afrika beräknas bli ungefär hälften så stort som man räknade med vid G8-mötet i Gleneagles 2005.

Utskottet noterar att uppgifter lämnas i Development Co-operation Report 2010 om vilka länder som svarar upp respektive inte svarar upp mot sina tidigare biståndsåtaganden. I rapporten sägs att den globala ekonomiska krisen till en del förklarar svårigheterna med att stå fast vid givna löften men att detta inte rättfärdigar löftesbrott. Vissa länder har, trots att de drabbats hårt av krisen stått fast vid betydande biståndsökningar i linje med tidigare åtaganden. Det finns enligt OECD en oro för att andra länder inte infriar sina åtaganden, vilket allvarligt påverkar utvecklingsländers förmåga att göra framsteg i strävandena mot att nå millenniemålen.

Utskottet understryker, i likhet med i tidigare budgetbetänkanden, att Sverige måste fortsätta att agera för större internationella biståndsvolymer. Utskottet vill ånyo också framhålla att Sverige måste påverka andra biståndsgivare, däribland i EU och inom FN-systemet, att förbättra kvaliteten på och effektiviteten i utvecklingssamarbetet samt öka fokuseringen på att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Det är utskottets övertygelse att sådana insatser kan bidra till att millenniemålen nås och den varaktiga fattigdomen minskar.

EU införde i november 2009 en operativ ram för biståndseffektivitet. Den bygger på Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och Accrahandlingsplanen och innehåller åtaganden, arbetsfördelning, användning av land-specifika system och tekniskt samarbete. I november 2010 lade kommissionen fram förslag om ytterligare en komponent i EU:s arbete för biståndseffektivitet. Det gäller åtgärder för att förbättra insynen och givarländernas respektive partnerländernas ansvar gentemot varandra samt gentemot sina egna medborgare och parlament. Enligt meddelandet Ömsesidig ansvarighet och insyn – Ett fjärde kapitel i EU:s operativa ram för biståndseffektivitet (KOM(2010) 643) är ökad insyn av yttersta vikt för att maximera utvecklingsbiståndets effekt.

I anslutning till vad utskottet uttalat om biståndsflöden finns det anledning att också framhålla vikten av att stimulera utvecklandet av innovativa finansieringsmekanismer som kan bidra till att få fram additionella resurser för finansiering av utveckling. Denna form av finansiering ska dock inte ersätta traditionella finansieringskällor utan vara ett extra tillskott utöver det offentliga utvecklingsbiståndet (ODA).

I biståndsramen ingår kostnader från andra delar av statsbudgeten som klassificeras som bistånd enligt OECD/Dac. Som framgått ovan uppgår de sammanlagda avräkningarna från biståndsramen 2011 till 4,7 miljarder kronor. Det är en minskning med 288 miljoner kronor jämfört med föregående år. Vad gäller de motionsförslag som tar sikte på avräkningar från biståndsramen samt skuldavskrivningar erinrar utskottet om att motsvarande eller likartade motionsförslag behandlades i ett flertal betänkanden under förra mandatperioden.

Utskottet välkomnar att regeringen i årets budgetproposition mer utförligt än i tidigare budgetpropositioner beskriver de områden som för närvarande avräknas från biståndsramen. Vad gäller resultatredovisning beträffande avräkningar från biståndsramen och skuldavskrivningar hänvisar utskottet till sitt ställningstagande i budgetbetänkande 2009/10:UU2 där motioner med en sådan inriktning avstyrktes:

Avräkningarnas ändamål är av olika karaktär. Avräkningen för EU:s gemensamma bistånd, EG-biståndet, avser Sveriges bidrag till den del av EU:s gemensamma bistånd som finansieras via EU:s reguljära budget. Utskottet anser att det är positivt att regeringens skrivelse 2008/09:189 Biståndets resultat innehåller en redovisning avseende EG-biståndet. Utskottet har däremot svårt att se värdet av att i kommande resultatskrivelser exempelvis analysera förvaltningskostnader för utrikesförvaltningens administration av utvecklingssamarbetet, som utgör en väsentlig del av avräkningen för administrativa kostnader. Utskottet konstaterar att betydande svårigheter skulle vara förknippade med en mer ingående resultatanalys av avräkningen för kostnader för asylsökande från utvecklingsländer. Vad beträffar skuldavskrivningar konstaterar utskottet att regeringen i förekommande fall i budgetpropositionen redovisar uppgifter om sådana, dock utan att närmare analysera vilket resultat de haft för fattigdomsbekämpning eller andra utvecklingsaspekter i berörda länder.

Utskottet vill, med anledning av aktuella motionsförslag, också framhålla betydelsen av stöd till utvecklingsländer för att uppnå långsiktig skuldållbarhet genom samordnade policyer för att främja skuldfinansiering och skuldavskrivningar. Detta ligger i linje med rekommenderade åtgärder för att nå millenniemål åtta om att utveckla ett globalt partnerskap för utveckling, enligt slutsatserna från FN:s högnivåmöte om millenniemålen i september 2010.

Styrning och kontroll

I detta avsnitt behandlar utskottet frågor om styrning och kontroll inom de myndigheter som ligger inom utgiftsområde 7.

Regeringen har i och med införandet av myndighetsförordningen (2007:515) och förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll tydliggjort ansvaret för ledningen vid statliga myndigheter när det gäller den interna styrningen och kontrollen. En intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt är enligt regeringen nödvändig för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina instruktionsenliga uppgifter och samtidigt uppfylla sitt verksamhetsansvar.

I budgetpropositionen redovisar regeringen uppgifter om revisionens iakttagelser om myndigheterna.

Vad gäller revisionsberättelser framgår av budgetpropositionen att Riksrevisionen för Nordiska Afrikainstitutet och Sadev lämnat revisionsberättelse utan anmärkning. För Folke Bernadotteakademin (FBA) har ingen anmärkning gjorts, men Riksrevisionen har pekat på områden där det finns brister och lämnat rekommendationer till myndigheten om vilka förbät-

ringar som kan göras för att tydliggöra resultat av utförd verksamhet. Regeringen kommer att följa upp Riksrevisionens rekommendationer med FBA för att se till att bristerna åtgärdas.

I förra årets budgetbetänkande (bet. 2009/10:UU2) behandlade utskottet 2009/10:RRS1 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Swedfund International AB, som hade överlämnats till riksdagen. Utskottet förutsatte att regeringen i lämpligt sammanhang snarast skulle återkomma till riksdagen med en redovisning av dels det pågående analysarbetet i Regeringskansliet rörande Swedfund, dels vilka åtgärder som vidtagits respektive planeras till följd av Riksrevisionens iakttagelser och översynsarbetet.

Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen redovisar en rad uppgifter om utfallet av det översynsarbete som pågick i Regeringskansliet hösten 2010 i syfte att säkerställa att styrningen av Swedfund utformas så ändamålsenligt och tydligt som möjligt.

Översynsarbetet har, förutom bolagsordningen och ägarriktlinjerna, även omfattat de åtgärder som Riksrevisionen rekommenderat, nämligen att se över kravet på Swedfunds marknadskompletterande roll och att utvärdera bolagets reella kapitalbehov och anpassa avkastningsmålet till Swedfunds rådande förutsättningar. Ett fortsatt översynsarbete pågår med syfte att utarbeta riktlinjer om statliga verksamheters engagemang i s.k. skatteparadis.

Utskottet utgår från att regeringen håller riksdagen informerad om det fortsatta analysarbetet beträffande Swedfund och de åtgärder som detta föranleder. Senare i betänkandet återkommer utskottet till regeringens förslag i budgetpropositionen om kapitaltillskott till Swedfund.

Utskottet noterar att det framgår av budgetpropositionen att finansutskottet uppdragit åt en revisionsbyrå att utföra extern revision av Riksrevisionen. Revisionen har i sin revisionsberättelse bedömt Riksrevisionens årsredovisning för 2009 som i allt väsentligt rättvisande. Detta framgick också vid utskottets besök vid Riksrevisionen den 10 november 2010.

Utskottet övergår nu till att behandla frågor om styrning och kontroll i Sidas verksamhet. Som framgått ovan fick utskottet den 16 november 2010 en föredragning om förändringsarbetet vid Sida av myndighetens styrelseordförande Mats Sjöstrand, tf. generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka och överdirektör Bo Netz. Tidigare i betänkandet har också redovisats att biståndsminister Gunilla Carlsson vid utskottets sammanträde den 23 november 2010 föredrog uppgifter om bl.a. styrning och kontroll i Sveriges utvecklingssamarbete.

Riksrevisionen har i ett flertal årliga rapporter, granskningsrapporter och revisionspromemorior uppmärksammat brister i Sidas styrning och kontroll. Även rapporter från Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) och Ekonomistyrningsverket (ESV) har tagit upp frågor av detta slag.

I Riksrevisionens årliga rapport redovisar riksrevisorerna sina viktigaste iakttagelser från de granskningar som genomförts under året. I granskningsrapporter om Sidas verksamhet har Riksrevisionen lämnat rekommendatio-

ner om åtgärder som bör vidtas av främst Sida men även av regeringen för att myndigheten ska komma till rätta med de problem som noteras. Utarbetandet av revisionspromemorior utgör ett led i den årliga granskningen av Sida och är inriktat på intern styrning och kontroll. I revisionspromemoriorna har redovisats iakttagelser vid revision som utförts bl.a. vid utlandsmyndigheter i länder med vilka Sverige bedriver utvecklingssamarbete samt internt inom Sida.

Av budgetpropositionen för 2011 framgår att Riksrevisionen har genomfört ett flertal granskningar av Sida under 2009. I Riksrevisionens revisionsrapport (Dnr 32-2009-0577) presenteras en samlad bedömning av granskningarna och brister som uppmärksammats i dessa. Den samlade bedömningen är att Sida inte har ett tillfredsställande system för intern styrning och kontroll. Riksrevisionen anser, efter att ha granskat Sidas resultat-skrivelse som utgör en bilaga till årsredovisningen för 2009, att Sida ännu inte har ett system för resultatstyrning som möjliggör uppföljning av resultat på ett systematiskt sätt.

För Sidas årsredovisning 2008 avgav Riksrevisionen revisionsberättelse med invändning. Därefter svarade Sida på Riksrevisionens iakttagelser och fastställde en åtgärdsplan. Regeringen kommenterade revisionens invändningar i förra årets budgetproposition, och utskottet redovisade därefter sina överväganden i frågan i betänkande 2009/10:UU2.

Av årets budgetproposition framgår att Riksrevisionen avgivit revisionsberättelse utan anmärkning för Sidas årsredovisning 2009. Sida har dock fått en upplysning i revisionsberättelsen. Riksrevisionen använder en upplysning för att uppmärksamma läsaren om saker som är viktiga för att förstå årsredovisningen på rätt sätt eller för att fästa uppmärksamhet på en viss fråga. Riksrevisionen har lämnat följande upplysning när det gäller Sidas senaste årsredovisning: "Som framgår av årsredovisningen har Sida brister i den interna styrningen och kontrollen avseende bl.a. revision som kontrollmetod samt budgetering och uppföljning av förvaltningsanslaget. Bristerna har beskrivits i avsnittet om intern styrning och kontroll, men framgår även av årsredovisningen."

Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen därigenom i allt väsentligt är rättvisande.

Som framgår nedan har regeringen bl.a. i Sidas regleringsbrev ställt krav på åtgärder för att stärka Sidas styrning och kontroll liksom krav på återrapportering av sådana åtgärder.

Under förra mandatperioden överlämnade Riksrevisionens styrelse två framställningar till riksdagen med anknytning till frågor om styrning och kontroll i Sidas verksamhet (inom parentes anges granskningsrapporten som föregick respektive framställning):

- Framställning 2007/08:RRS16 Riksrevisionens styrelses framställning angående Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer (Oegentligheter inom bistånd – Är Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer tillräcklig? RiR 2007:20)

- Framställning 2007/08:RRS27 Riksrevisionens styrelses framställning angående regeringens och Sidas hantering av budgetstöd (Bistånd genom budgetstöd, RiR 2007:31)

Riksrevisionens styrelse överlämnade under förra riksmötet en redogörelse till riksdagen om Sidas insatser för stöd till kapacitetsutveckling. Redogörelsen hade föregåtts av granskningsrapporten Sidas stöd till utveckling av kapacitet i mottagarländernas statsförvaltning, RiR 2009:15. Utrikesutskottet avser att med anledning av redogörelsen redovisa sina överväganden under innevarande riksmöte i betänkande 2010/11:UU5.

I budgetpropositionerna redogör regeringen för åtgärder som vidtagits och planeras till följd av iakttagelser av Riksrevisionen. Det har också förekommit att regeringen i anslutning till sin redogörelse i budgetpropositionen för revisionens iakttagelser redovisat åtgärder som vidtagits i anslutning till utvärderingsprojekt genomförda av Sadev. Exempelvis redovisades i budgetpropositionen för 2010 åtgärder till följd av Sadevs rapport Att förebygga och hantera korruption i det svenska utvecklingssamarbetet (Sadev Report 2008:5). Sadevs rapport utarbetades på uppdrag av regeringen. Utrikesutskottet har i budgetbetänkande 2008/09:UU2 redovisat sina överväganden till följd av Riksrevisionens ovan nämnda framställningar och motioner med anknytning till dessa.

Genom ändringar i Sidas instruktion och krav i Sidas regleringsbrev har regeringen under den gångna mandatperioden agerat för stärkt styrning och kontroll i verksamheten. Enligt regleringsbrevet för 2009 skulle Sida bl.a. vidta åtgärder för att komma till rätta med de brister Riksrevisionen uppmärksammat och säkerställa att bristerna inte återupprepades i kommande granskningar. Sida skulle snarast införa system för att leva upp till bestämmelserna i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt senast vid årsskiftet 2009/10 återrapportera vidtagna åtgärder.

I november 2009 gav regeringen i uppdrag åt ESV och Sida att förbättra och säkra den interna styrningen och kontrollen vid Sida. I uppdraget ingår att bedöma Sidas pågående arbete med att förbättra den interna styrningen och kontrollen och vid behov föreslå ytterligare åtgärder. ESV ska särskilt identifiera brister och föreslå åtgärder i fråga om Sidas ekonomiska planering och uppföljning. ESV ska stödja Sida i genomförandet av åtgärder för att säkerställa en väl fungerande intern styrning och kontroll. Utgångspunkten för arbetet ska vara de åtgärder som ESV föreslagit. Uppdraget ska rapporteras av ESV vid tre tillfällen under 2010 och ska vara avslutat senast den 31 mars 2011.

I Sidas regleringsbrev för 2010 har regeringen föreskrivit att myndigheten under året ska prioritera åtgärder för att förbättra styrning och kontroll m.m. Sida ska under 2010:

- vidta nödvändiga åtgärder för att upprätthålla en effektiv organisation och säkerställa att myndigheten har en god intern styrning och kontroll, inklusive ett väl fungerande system för ekonomisk planering och uppföljning
- säkerställa införandet av ett enhetligt mål- och resultatstyrningssystem, bl.a. genom att stärka de centrala funktionerna för mål- och resultatstyrning, främja ett resultatorienterat arbetssätt och en resultatorienterad kultur genom kompetenshöjande åtgärder. I detta ingår bl.a. att säkerställa att den resultatrapportering myndigheten lämnar till regeringen utgår från de mål som beslutats av regeringen och myndigheten; Resultatrapporteringen ska styrkas med redovisning av indikatorer samt innehålla analys av faktorer som påverkar utfallet; Myndigheten ska säkerställa att kompetensen på detta område stärks och bevaras även på lång sikt
- vidta åtgärder för att 2011 öka andelen utlandsstationerad personal
- säkerställa en stark och självständig funktion inom myndigheten för hantering av korruptionsfrågor, inklusive ett s.k. whistleblower-system
- säkerställa att regeringens policyer får genomslag i det bilaterala utvecklingssamarbetet genom att Sidas policyarbete i ökad utsträckning fokuseras på att genomföra de strategier för utvecklingssamarbetet som regeringen beslutat
- säkerställa att myndigheten har väl fungerande system för statistikhantering, bl.a. i enlighet med OECD/Dacs återrapporteringskrav.

Sida ska vid fyra tillfällen under 2010 rapportera genomförandet av dessa åtgärder till Regeringskansliet och därefter lämna en slutrapport i årsredovisningen för 2010. Utskottet har under beredningen av detta betänkande fått en föredragning om förändringsarbetet inom Sida under medverkan av myndighetens styrelseordförande, generaldirektör och överdirektör.

Även ESV:s regleringsbrev för 2010 innehåller ett uppdrag som rör Sida. ESV ska identifiera brister och föreslå åtgärder så att Sida fullgör de krav som finns i myndighetsförordningen, nämligen att verksamheten ska bedrivas effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU, att den ska redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt, och att myndigheten ska hushålla väl med statens medel.

Utskottet återkommer senare i betänkandet till anslagsberäkningarna. Där ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om förstärkning av Sidas förvaltningsanslag med 10 miljoner kronor för att komma till rätta med de uppmärksammade bristerna i fråga om styrning och kontroll. I slutet av betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat samt en följdmotion till skrivelsen. Även där kommer utskottet in på frågor om styrning och kontroll.

I detta avsnitt vill utskottet också fästa uppmärksamhet på det arbete som regeringen inlett med att öppna biståndet för ökad insyn och idéer från fler. Detta arbete, som välkomnas av utskottet, tar fasta på behovet av ökad öppenhet och transparens för att öka kunskapen om biståndet och

förbättra förutsättningarna för ansvarsutkrävande och granskning. Det syftar också till att främja nytänkande och till att öka samverkan med andra delar av samhället. Regeringens avsikt är att transparens, deltagande av och samverkan med fler aktörer ska genomsyra hela biståndet. Utskottet noterar att detta bl.a. kommer till tydligt uttryck i de riktlinjer för samarbetsstrategier för det bilaterala utvecklingssamarbetet som regeringen beslutat om 2010. Utskottet noterar också att det tidigare nämnda kommissionsmeddelandet om stärkt biståndseffektivitet genom bl.a. ökad insyn (KOM(2010) 643) ligger i linje med regeringens arbete för att öppna biståndet.

Med anknytning till detta betänkande konstaterar utskottet att Europeiska revisionsrättens årsrapport om EU:s budget för 2009 (EUT 9.11.2011) innefattar en granskning av unionens bistånd till tredjeländ, utvecklingssamarbete och utvidgning, som uppgick till 6,6 miljarder euro. Utskottet har också tagit del av kommissionens meddelande Årsredovisning för åttonde, nionde och tionde Europeiska utvecklingsfonden (EUF) – budgetåret 2009 (KOM(2010) 402) samt Europeiska revisionsrättens årsrapport om den verksamhet som finansieras genom åttonde, nionde och tionde Europeiska utvecklingsfonden (EUT 9.11.2011). Revisionsrätten slår i årsrapporterna fast att systemen för övervakning och kontroll var delvis ändamålsenliga när det gällde att garantera att betalningarna var korrekta. Utskottet noterar att Revisionsrätten i årsrapporterna lägger fram rekommendationer om förbättringsåtgärder riktade till de ansvariga generaldirektoraten inom kommissionen och EuropeAid.

Prioriteringar inom biståndet, särskilda insatser för att nå millenniemålen, anslag och anslagsfrågor m.m.

I detta avsnitt behandlar utskottet övergripande frågor om prioriteringar i utvecklingssamarbetet. Utskottet tar också ställning till förslagen i budgetpropositionen om anslag inom utgiftsområde 7 och motionsyrkanden med anknytning till anslag och anslagsvillkor m.m. Utskottet behandlar också förslag om godkännande och bemyndiganden.

Utskottet delar regeringens uppfattning att de tematiska prioriteringarna för Sveriges utvecklingssamarbete under innevarande mandatperiod bör vara desamma som under föregående mandatperiod. De tre prioriteringarna är således:

- demokrati och mänskliga rättigheter
- miljö och klimat
- främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Enligt regeringen är ett av skälen till att ovanstående prioriteringar valts att Sverige kan bidra till ett mervärde inom dessa områden och bedöms kunna påverka utvecklingen i rätt riktning. Utskottet anser liksom regeringen att prioriteringarna utgör grundläggande förutsättningar för att stimulera utvecklingens drivkrafter. Det är angeläget att prioriteringarna kommer till uttryck i exempelvis bilaterala samarbetsstrategier, i det multi-

laterala utvecklingssamarbetet och i globala utvecklingsinsatser. Regeringen lyfter också fram prioriteringarna genom särskilda satsningar. Utvecklingssamarbetet ska präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling.

Utskottet redovisar nedan sin syn på motionsförslag som lagts fram om prioriteringar, särskilda insatser och ökade resurser i Sveriges utvecklingssamarbete.

Utskottet konstaterar att målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Utskottet anser att Sverige även i framtiden ska vara en internationellt ledande biståndsgivare, såväl på det humanitära området som när det gäller långsiktiga insatser för fattigdomsbekämpning och för att nå FN:s millenniemål. Sverige ska stå fast vid sina åtaganden om internationellt utvecklingssamarbete och fortsätta att vara en tillförlitlig och konstruktiv samarbetspartner. Det gäller såväl bilateralt samarbete – där Sverige gör fleråriga åtaganden i samarbetsstrategier med enskilda länder och regioner – som långsiktiga förpliktelser om att lämna bidrag och ge garantiåtaganden för verksamheten i multilaterala organisationer. Utvecklingssamarbetet ska även i fortsättningen ta sin utgångspunkt i Sveriges politik för global utveckling (PGU) och den mångdimensionella syn på fattigdomsbekämpning som kommer till uttryck såväl där som i FN:s millenniemål. Arbetet ska fortsätta med att öka effektiviteten och förutsägbarheten i biståndet.

Som framgått avvisar utskottet Sverigedemokraternas förslag om att minska biståndsramen till 0,7 % av BNI. Utskottet avvisar också Sverigedemokraternas anslagsförslag inom utgiftsområde 7. Partiets motivering till förslagen om anslagsminskningar inom utgiftsområdet på sammanlagt drygt 9,5 miljarder kronor är knapphändig. Den går framför allt ut på att Sverige ska lämna internationellt bistånd men, som det uttrycks i motionen, ”utan att sticka ut relaterat till övriga världen”. Som framgått ovan lägger partiet också fram förslag om att öka medelstillelningen till FN:s flyktingorgan UNHCR med 1 miljard kronor.

Utskottet konstaterar att UNHCR har ett globalt mandat att leda och samordna internationella ansträngningar för att ge skydd till flyktingar och lösa flyktingproblem. Organisationen är en av FN:s största humanitära aktörer och har dessutom en roll som övervakare och uttolkare av FN:s flyktingkonvention. Sverige var 2009 i absoluta tal världens fjärde största givare till UNHCR efter USA, EU-kommissionen och Japan. Räknat per invånare var Sverige UNHCR:s världens i särklass största givare. Sveriges bidrag till UNHCR uppgick 2009 till nära 785 miljoner kronor, varav basbudgetstödet via Utrikesdepartementet utgjorde 620 miljoner kronor. Cirka 100 miljoner kronor lämnades via Sida till följd av särskilda appeller och via landstöd.

Sverige är också en internationellt sett stor givare till andra internationella organ som arbetar med humanitärt bistånd, däribland stöd till flyktingar. Under 2009 lämnade Sverige 375 miljoner kronor i stöd till UNRWA, FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East). Sverige var UNRWA:s fjärde största givare efter USA, EU-kommissionen och Storbritannien. Räknat per capita var Sverige den i särklass största givaren. FN:s livsmedelsprogram WFP (World Food Programme) är världens största humanitära organisation. WFP:s primära mål är att genom livsmedelsbistånd rädda liv och säkra försörjningsförmågan i kris- och katastrofsituationer. Sverige var 2009 WFP:s tionde största givare medan USA innehade förstaplatsen. Räknat per capita var dock Sverige en större bidragsgivare än USA. Sverige var 2009 – i absoluta tal – största givare till FN:s kontor för humanitärt bistånd, OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), som har till uppgift att samordna det internationella humanitära biståndet. Stödet från Sverige till OCHA uppgick till totalt 349 miljoner kronor.

Utskottet ser positivt på att Sverige är en internationellt sett ledande givare till de nämnda humanitära organisationerna inklusive UNHCR.

Innan utskottet övergår till att behandla tematiska prioriteringar i Sveriges bistånd redovisar utskottet här sin syn på motionsförslaget om att det inom EU-biståndet bör upprättas program för att förhindra prostitution och människohandel.

EU antog 2008 människorättsriktlinjer om våld mot kvinnor och kampen mot alla former av diskriminering av kvinnor som bl.a. inkluderar åtgärder mot koppleri och utnyttjande av annans prostitution. I årsrapporten 2010 Human rights and democracy in the world från EU:s utrikestjänst redovisas unionens åtgärder för att främja mänskliga rättigheter och demokrati i världen under perioden juli 2008 – december 2009. Där framgår att EU fortsätter att vidta en rad åtgärder mot människohandel. Kommissionen lanserade våren 2009 ett nytt ramverk för att bekämpa människohandel och för att skydda offer för sådan handel.

I december 2009 – under det svenska EU-ordförandeskapet – antog rådet för rättsliga och inrikes frågor ett åtgärdsinriktat dokument (11450/09 REV 5) som inriktar sig på EU:s yttre dimension när det gäller åtgärder mot människohandel. Genom denna åtgärdsplan förstärks medlemsstaternas samarbete för att gemensamt bekämpa det grova gränsöverskridande brott som människohandel utgör. Av den ovan nämnda årsrapporten framgår att EU främjar kapacitetsutveckling i icke-medlemsstater när det gäller att motverka människohandel och att frågor om människohandel tas upp i handlingsplaner inom ramen för EU:s grannskapspolitik.

Som framgått anser utskottet att de tematiska prioriteringarna för Sveriges utvecklingssamarbete under innevarande mandatperiod bör vara desamma som under föregående mandatperiod. Insatserna måste präglas av långsiktighet och uthållighet om det ska vara möjligt att bidra till att skapa

förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Utskottet vill här uppmärksamma UNDP:s Human Development Report 2010 som redovisar långsiktiga utvecklingstendenser och samtidigt introducerar tre nya mått: ett ojämlikhetsindex, ett index som beräknar vad länder förlorar på bristande jämställdhet mellan könen och ett mångdimensionellt fattigdomsindex som mäter allvarliga brister inom hälsa, utbildning och levnadsstandard.

Tematisk prioritering: demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter

Den första tematiska prioriteringen i Sveriges utvecklingssamarbete, stöd till *demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter* inom såväl det multilaterala som bilaterala utvecklingssamarbetet har följande mål: demokratisk utveckling och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna i utvecklingsländer.

Regeringen beslutade i januari 2010 om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom svenskt utvecklingssamarbete 2010–2014. Policyn fastställer, liksom alla policyer som regeringen beslutar om, grundläggande principer och anger på ett övergripande plan ställningstaganden inom utvecklingssamarbetet. Den är vägledande och ska, på samma sätt som övriga policyer, tillämpas i bl.a. strategier för samarbetet med länder, regioner och organisationer samt i Sveriges ståndpunkter i EU och inom det multilaterala systemet.

Beslutet om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet välkomnas av utskottet. Regeringen förstärker de särskilda insatserna för demokratisering och yttrandefrihet, som därmed kommer att uppgå till 150 miljoner kronor 2011, och avsätter dessutom särskilda medel för insatser för ökad yttrandefrihet. Utskottet ser positivt på dessa satsningar och välkomnar också att regeringen i regleringsbrevet till Sadev gett myndigheten i uppdrag att utvärdera resultatet av det bistånd vars huvudinriktning är demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter. Utvärderingen ska vara slutförd i februari 2012.

Regeringens policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet ger uttryck för en höjd ambitionsnivå samtidigt som den innebär ett klarläggande av prioriteringarna på följande tre huvudområden under mandatperioden:

- medborgerliga och politiska rättigheter
- demokratins och rättsstatens institutioner och procedurer
- demokratiseringens aktörer.

Utskottet konstaterar att policyn utgår från regeringens och riksdagens ställningstaganden under förra mandatperioden om demokratibiståndet (skr. 2008/09:11, bet. 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd). I betänkandet redovisade utskottet sin syn på frågor om demokra-

tins och rättsstatens institutioner och procedurer, på demokratins aktörer samt på demokratifrämjande utvecklingspolitik via EU respektive multilaterala organ m.m.

Det civila samhällets roll i utvecklingssamarbetet understryks i ett motionsförslag där man också betonar vikten av återkoppling om hur skattefinansierat bistånd används. I en motion riktas kritik mot regeringens politik vad avser medelstilldelning till enskilda biståndsorganisationer för informationsarbete och opinionsbildning.

Utskottet vill när det gäller öppenhet kring biståndet och resultatredovisning framhålla det utvecklingsarbete som regeringen inledde 2006 med att förbättra styrningen och resultatredovisningen inom det svenska biståndet och som bl.a. inkluderar en årlig resultatskrivelse till riksdagen, vilket beskrivits tidigare i betänkandet. Ett arbete har också inletts med att öppna biståndet för ökad insyn och idéer från fler.

Utskottet anser att det civila samhällets aktörer, exempelvis religiösa samfund, fackförbund och sociala rörelser, spelar en framträdande roll som samarbets- och dialogpartner på biståndsområdet. En betydande – och ökande – del av svenskt bistånd genomförs i samarbete med civilsamhällets organisationer (CSO). Utskottet välkomnar att den ovannämnda policyn för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i svenskt utvecklingssamarbete 2010–2014 lyfter fram det civila samhällets strategiska betydelse för demokratisering.

Sida genomför varje år mätningar av svenskarnas biståndsvilja och uppfattningar om det utvecklingssamarbete som Sverige bedriver. Enligt den undersökning som publicerats 2010 är åtta av tio svenskar beredda att själva göra något för att minska fattigdomen i världen och då i första hand att skänka pengar. Sex av tio svenskar tycker att det svenska biståndet är lagom stort eller borde ökas. Knappt 16 % vill se en minskad biståndsbudget, och 6 % vill helt slopa biståndet. De flesta siffrorna i den senaste undersökningen är relativt stabila jämfört med de senaste åren.

Regeringen beslutade i september 2009 om en strategi för informations- och kommunikationsverksamhet, inklusive via organisationer i det civila samhället, för perioden 2010–2014. Strategin syftar bl.a. till att få ett bättre genomslag via de medel som används för informations- och kommunikationsinsatser samt att öka effektiviteten, transparensen och kvaliteten i de insatser som genomförs.

Svenska CSO spelar en central roll genom stödet till och samverkan med partnerorganisationer i utvecklingsländer. För att nå det övergripande målet ska stöd genom svenska CSO inriktas på kapacitetsutveckling av organisationer inom det civila samhället i utvecklingsländer för att dessa ska kunna arbeta på ett rättighetsbaserat sätt i sina roller som röstbärare och organisatörer av tjänster. Stödet ska bidra till demokratisering och ökad respekt för fattiga och diskriminerade människors mänskliga rättigheter inom aktuella sektorer.

Utskottet konstaterar att regeringen fortlöpande arbetar för att utveckla formerna för samråd med CSO. Av budgetpropositionen framgår att stödet via svenska CSO ökar, bl.a. till följd av regeringens särskilda biståndssatsning inriktad på barn och unga.

Utskottet övergår nu till att behandla ett motionsförslag om svensk Afrikapolitik. Där poängteras att frågor om mänskliga rättigheter och demokrati ska genomsyra utvecklingssamarbete och partnerskap.

Övergripande frågor om demokrati och mänskliga rättigheter i Sveriges utvecklingssamarbete behandlades under förra mandatperioden av utskottet i betänkande 2008/09:UU6. Utskottet redovisade där sin syn på frågor om demokratins och rättsstatens institutioner och procedurer, på demokratins aktörer samt på demokratifrämjande utvecklingspolitik via EU och multilaterala organ. Under den gångna mandatperioden ägnade utskottet ett betydande intresse åt Afrikafrågor, bl.a. genom arbetet i en särskild arbetsgrupp för Afrikafrågor där företrädare för samtliga sju riksdagspartier ingick. Mänskliga rättigheter och demokrati var ett av de teman som arbetsgruppen tog upp. Utskottet behandlade under den föregående mandatperioden svensk Afrikapolitik i ett betänkande under rubriken Sverige och Afrika – en politik för gemensamma utmaningar och möjligheter (bet. 2007/08:UU4).

Utskottet välkomnar att regeringen i oktober 2010 beslutade om en ny regional strategi för Afrika om sammanlagt 3,5 miljarder kronor under perioden 2010–2015. Målet med strategin är ökad förmåga och politiskt samförstånd hos länder och mellanstatliga organisationer i Afrika för att hantera gränsöverskridande utmaningar som gäller stabilitet, handel och ekonomisk integration samt hållbar utveckling.

Som framgått ovan beslutade regeringen 2010 om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom svenskt utvecklingssamarbete 2010–2014. Policyn gäller för den del av svenskt utvecklingssamarbete vars huvudinriktning är demokratisk utveckling och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Frågor om demokrati och mänskliga rättigheter tillmäts också stor betydelse i regeringens beslut om samarbetsstrategier med en rad afrikanska länder. I regeringens skrivelse 2008/09:189 Biståndets resultat redovisades en rad uppgifter om resultatet av insatser inom det tematiska området demokrati och mänskliga rättigheter, däribland insatser i länder i Afrika.

I detta sammanhang vill utskottet också framhålla EU–Afrika-partnerskapet om demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter. Partnerskapet är ett forum för dialog mellan kontinenterna och innefattar genomförande av program och åtgärder för att bl.a. förbättra valövervakning och korruptionsbekämpning samt stoppa människohandel och tortyr. Kommissionen lade i november 2010 fram meddelandet Om konsolidering av förbindelserna mellan EU och Afrika – 1,5 miljarder människor, 80 länder, två världsdelar, en framtid (KOM(2010) 634). I meddelandet lämnas förslag om hur EU–Afrika-partnerskapet ska vidareutvecklas.

Ökat stöd till interkommunala partnerskap mellan nord och syd förespråkas i en motion.

När utskottet i betänkande 2008/09:UU6 om Sveriges demokratibistånd redovisade sin syn på stöd till demokratins aktörer uttryckte utskottet sin positiva syn på kommunala partnerskap. Detta är en Sidafinansierad samarbetsform som genom resultatnriktade projekt med fokus på fattigdomsbekämpning ska bidra till kommunal och regional verksamhet i prioriterade samarbetsländer. Internationellt centrum för lokal demokrati (ICLD) administrerar och fördelar medel för det kommunala partnerskapsprogrammet. Enligt vad utskottet har inhämtat har medelstillelningen under 2009 och 2010 legat på 40 miljoner kronor per år. För 2011 beräknas en höjning till 42 miljoner kronor. Till detta kommer extra medel under 2010–2012 på 7,5 miljoner kronor årligen för samarbete med Sydafrika och Namibia.

Utskottet välkomnar att det i riktlinjerna för kommunala partnerskap slås fast att jämställdhetsaspekter ska beaktas i programmen, detta i överensstämmelse med den tematiska prioriteringen av främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling (prioriteringen behandlas i ett avsnitt nedan). Samtliga projekt ska bedömas utifrån hur både kvinnors och mäns intressen och medverkan tas till vara. Flera projekt har enligt uppgift som huvudmål att stödja och stärka kvinnors deltagande i det lokala beslutsfattandet och utvecklingsarbetet. Under de senaste två åren har drygt 75 svenska kommuner varit involverade i partnerskapsprojekt.

I detta sammanhang vill utskottet också fästa uppmärksamhet på att icke-statliga aktörer och lokala myndigheter kan söka medel från EU-programmet Non State Actors and Local Authorities in Development. Numera kan ICLD tilldela kommuner medel för den nationella medfinansiering som krävs för deltagande i programmet.

I motionsförslag framhålls vikten av att stärka kvinnors möjligheter att delta som demokratins aktörer i folkrörelser eller frivilligorganisationer. Utskottet har i det nyss nämnda betänkandet om demokratibiståndet understrukit betydelsen av att stärka kvinnors rättigheter och främja deras politiska deltagande. Stöd ska enligt utskottet lämnas till kvinnors egna nätverk, organisationer och allianser på lokal, nationell, regional och internationell nivå. Stärkt stöd till kvinnors ledarskap är en viktig komponent i sammanhanget. Beträffande stöd till kvinnors politiska deltagande framhöll utskottet särskilt att sådant stöd måste gå bortom målet att öka andelen kvinnor till att också stärka kvinnors inflytande.

Tematisk prioritering: miljö och klimat

Miljö och klimat utgör den andra tematiska prioriteringen i Sveriges utvecklingssamarbete. Det övergripande målet för Sveriges stöd till *miljö och klimat* inom utvecklingssamarbetet är: förbättrad miljö, hållbart nyttjande av naturresurser och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändring i utvecklingsländer samt begränsad klimatpåverkan.

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsförslag om prioriteringar med inriktning på miljö- och klimatsatser inom biståndet. Mot bakgrund av att flera motioner tar upp övergripande frågor om finansiering av klimatåtgärder och integrering av sådana åtgärder i fattigdomsbekämpningen erinrar utskottet om följande uttalande i 2010 års regeringsförklaring:

Sverige ska fortsatt driva på för att få ett globalt klimatavtal till stånd. En ny överenskommelse behöver ange mer kraftfulla utsläppsminskningar och omfatta fler växthusgaser och fler länder än i dag. Sverige ska också verka för att EU:s alla medlemsländer inför en nationell koldioxidskatt. Sveriges klimatbistånd utvecklas, och arbetet med att klimatsäkra biståndet fortsätter. Stödet till klimatinvesteringar och tekniköverföring till utvecklingsländerna utökas. Särskilt stöd behöver ges till de utvecklingsländer som minst av alla har orsakat problemen, men drabbas hårdast.

Även för det tematiskt prioriterade området miljö och klimat beslutade regeringen 2010 om en policy. Där slås fast principer och prioriteringar för klimat- och miljöarbetet inom biståndet och att frågor om klimat och miljö ska integreras i utvecklingssamarbetet. Sverige ska enligt policyn inrikta verksamheten på följande huvudområden:

- förstärkt institutionell kapacitet inom offentlig förvaltning
- förbättrad livsmedelstillgång och hållbart nyttjande av ekosystemtjänster
- förbättrad vattenresurshantering, ökad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet
- ökad tillgång till hållbara energialternativ
- hållbar utveckling av städer.

Utskottet välkomnar att regeringen i en särskild resultatskrivelse (skr. 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat) redogjort för resultat inom det tematiska området miljö och klimat. Utskottet redovisar i ett senare avsnitt i betänkandet sina överväganden med anledning av resultatskrivelsen om miljö och klimat.

Regeringen anser, i likhet med vad som förespråkas i motioner, att det är angeläget att klimatsäkra biståndet. I utvecklingssamarbetet ägnas särskild uppmärksamhet åt anpassning till klimatförändringarna, bl.a. genom bevarande av biologisk mångfald och förebyggande av naturkatastrofer samt tekniköverföring; miljömässigt hållbar energi och energieffektivisering; miljö och säkerhet samt vattenfrågor, bl.a. samarbete kring delade vattenresurser.

I detta sammanhang finns också anledning att nämna en rapport från Sadev som är inriktad på sambandet mellan fattigdomsbekämpning och klimat- och miljöfrågor och Sidas förmåga att klargöra detta. Enligt rapporten, *Mainstreaming the Environment* (Sadev Report 2009:2), ingår miljö som en huvudsaklig eller viktig delkomponent i det svenska biståndet i mycket större utsträckning än vad som är fallet hos andra givare bland OECD/Dac-medlemmarna. Sambandet kunde dock, enligt rapporten, göras ännu tydligare och följas upp mer systematiskt i Sidas arbete.

I förra årets budgetbetänkande (bet. 2009/10:UU2) redovisade utskottet uppgifter om regeringens klimatsatsning i biståndet på 4 miljarder kronor under 2009–2012. Målet för satsningen är att effektivt bidra till långsiktigt anpassningsarbete främst i de fattigaste länderna samt att bidra till utvecklingsländers åtgärder för att minska halten av växthusgaser.

En viktig inspirationskälla för det fortsatta klimatarbetet – såväl i Sverige som internationellt – är slutrapporten från den internationella kommission om klimatförändring och utveckling som regeringen initierade förra mandatperioden och som leddes av biståndsminister Gunilla Carlsson. Slutrapporten från 2009, *Closing the Gaps: Disaster risk reduction and adaptation to climate change in developing countries*, är främst inriktad på anpassning till klimatförändringarna och kopplingen till åtgärder för att minska de risker som är förknippade med naturkatastrofer. Utskottet noterar att FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon 2010 utsett biståndsministern att ingå i FN:s nya högnivåpanel för global hållbarhet.

Utskottet ser positivt på de satsningar inom den tematiska prioriteringen miljö och klimat som redovisas i budgetpropositionen. Under 2011 beräknas drygt 1,3 miljarder kronor betalas ut inom ramen för klimatsatsningen. Genom ökade medel till miljö- och klimatlån underlättas tillgången till kapital för finansiering av investeringar riktade mot miljöproblem och effekter av klimatförändringar. Miljölån kan kanaliseras bilateralt eller via särskilda fonder i främst regionala utvecklingsbanker. Regeringen ökar även stödet till vatteninsatser inom ramen för globala utvecklingsinsatser. Sverige kommer att fortsätta verka för att miljö- och klimatfrågor integreras i utvecklingsbankernas och i FN:s kärnverksamhet.

En fråga som togs upp i förra årets budgetbetänkande, och som även i år föranlett motionsförslag, gäller finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländerna.

Sverige bidrog andra halvåret 2009, som ordförandeland i EU, till att säkerställa att EU inför FN:s klimatkonferens i Köpenhamn i december 2009 (COP 15) företrädde en enad hållning, bl.a. i finansieringsfrågorna. I den gemensamma ståndpunkt som fastställdes av Europeiska rådet före Köpenhamnsförhandlingarna underströks behovet av att öka stödet för anpassningsåtgärder i utvecklingsländerna och att det behövs en gradvis men väsentlig upptrappning av såväl de offentliga som de privata finansiella flödena för att hjälpa utvecklingsländerna att genomföra ambitiösa begränsnings- och anpassningsåtgärder.

Genom Köpenhamnsöverenskommelsen (Copenhagen Accord) har de utvecklade länderna förbundit sig att kollektivt bidra med 30 miljarder USD under perioden 2010–2012 i form av nya och additionella resurser och med en balanserad fördelning mellan anpassningsåtgärder och utsläppsminskningar samt åtgärder för att minska avskogningen i utvecklingsländer. Särskild tonvikt ska läggas på de mest sårbara länderna, exempelvis de minst utvecklade länderna (LDC, least developed countries), små östater under utveckling (SIDS, small island developing states) och länder i

Afrika. De utvecklade länderna har också åtagit sig att gemensamt skaffa fram 100 miljarder USD per år till 2020 för att bistå utvecklingsländerna med åtgärder för utsläppsminskning. Finansieringen ska enligt Köpenhamnsöverenskommelsen komma från en rad olika håll: privata och offentliga samt bilaterala och multilaterala – inklusive alternativa – finansieringskällor. Ny multilateral finansiering för anpassningsåtgärder ska komma till stånd genom bl.a. skapandet av Copenhagen Green Climate Fund, en ny finansieringsmekanism under FN:s klimatkonvention.

I anslutning till klimatförhandlingarna i Köpenhamn i december 2009 godkände Europeiska rådet en snabbstartsfinsiering till ett belopp av 2,4 miljarder euro per år under perioden 2010–2012. Sverige har åtagit sig att bidra med totalt ca 800 miljoner euro till snabbstartsfinsieringen under perioden 2010–2012. Syftet med snabbstartsåtagandet är att bistå utvecklingsländer att anpassa sig till klimatförändringarna, gå över till strategier för koldioxidsnål utveckling och förbereda sig på att hantera de mer omfattande belopp för åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna som EU gjort utfästelser om för perioden efter 2012. För att kunna visa att parterna lever upp till åtagandena är det enligt utskottet centralt att redovisningen sker på ett tydligt sätt.

En rådgivande högnivågrupp för långsiktig klimatfinansiering (High-level Advisory Group on Climate Change Financing) tillsattes av FN:s generalsekreterare efter Köpenhamnsmötet. Gruppen hade till uppgift att ta fram förslag på källor för långsiktig klimatfinansiering, med utgångspunkt från åtagandet från Köpenhamn om att de utvecklade länderna ska mobilisera 100 miljarder USD per år till 2020 till klimatåtgärder i utvecklingsländer. Högnivågruppen, som letts av Meles Zenawi, Etiopiens premiärminister, och Jens Stoltenberg, Norges statsminister, lade den 5 november 2010 fram sin slutrapport. Enligt gruppen är det en utmaning, men ändå möjligt, att nå målet om att mobilisera 100 miljarder USD per år till 2020 för klimatåtgärder. För att detta ska bli möjligt kommer det förmodligen att krävas en rad olika finansieringskällor – privata, offentliga och även s.k. innovativa finansieringskällor, anser högnivågruppen.

Vid ett möte med Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofin) den 17 november 2010 antogs med stöd av 26 medlemsstater ordförandeskapsslutsatser om klimatfinansiering. Vid rådsmötet redovisades också en rapport om hur EU:s snabbstartsåtagande om klimatfinansiering hittills genomförts och en sammanställning av exempel på hur snabbstartsmedlen används. Ekofin uppmärksammade också den nyss nämnda FN-rapporten om långsiktig klimatfinansiering.

Vid en föredragning i utskottet under beredningen av detta betänkande redogjorde Sveriges klimatambassadör Staffan Tillander samt tjänstemän från Utrikes-, Finans- och Miljödepartementen för förberedelserna för nästa partsmöte (COP 16) under FN:s klimatkonvention, som hålls i Cancún i Mexiko under perioden den 29 november–den 10 december 2010.

Med anledning av motionsförslaget om att stärka FN:s miljöprogram Unep konstaterar utskottet att Sveriges samlade bidrag dit preliminärt beräknas uppgå till drygt 75 miljoner kronor under 2011, vilket innebär en viss ökning jämfört med det planerade bidraget 2010.

Tematisk prioritering: främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling

Också för den tredje tematiska prioriteringen för Sveriges utvecklingssamarbete under mandatperioden, *främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling*, finns ett övergripande mål som gäller för Sveriges stöd och som avser både det multilaterala och det bilaterala utvecklingssamarbetet. Målet är: jämställdhet, ökat inflytande för kvinnor samt ökad respekt för kvinnors rättigheter i utvecklingsländer.

Regeringen har 2010 fattat beslut om en policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll inom svenskt utvecklingssamarbete 2010–2015. Policyn har fyra huvudområden:

- kvinnors politiska deltagande och inflytande
- kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor
- sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
- kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

Utskottet har tidigare i betänkandet uppmärksammat UNDP:s Human Development Report 2010 (HDR) som publicerades i november i år och som redovisar långsiktiga utvecklingstendenser och samtidigt introducerar nya sätt att mäta fattigdom. De nya sätten att mäta kompletterar det sammanvägda mått på mänsklig utveckling (HDI, human development index) som använts sedan den första HDR-rapporten kom ut för 20 år sedan. Genom ett av de nya måtten, indexet för bristande jämställdhet mellan könen (GII, gender inequality index), mäts frånvaron av framsteg på grund av skillnader mellan könen i fråga om reproduktiv hälsa, medinflytande och arbetskraftsdeltagande. I årets HDR slås fast att länder förlorar i mänsklig utveckling (mätt som HDI) om inte kvinnor och män ges samma möjligheter. Att satsa på kvinnor och flickor är enligt UNDP-rapporten alltså inte bara rättvist utan är också en god investering för att höja den mänskliga utvecklingen i stort.

I UNFPA:s rapport State of the Worlds Population 2010, som i år har rubriken From Conflict and Crisis to Renewal, konstateras att om kvinnor har samma rättigheter och möjligheter som män klarar de konflikter och katastrofer bättre och kan ta itu med återuppbyggnad av sina samhällen.

Det är i år tio år sedan FN:s säkerhetsråd antog resolution 1325 (2000) om kvinnor, fred och säkerhet i länder i konflikt- och postkonfliktsituationer. Utskottet fäster stor vikt vid genomförandet av resolutionen och välkomnar att regeringen beslutat om en ny handlingsplan för perioden 2009–2012. Utskottet anser i likhet med regeringen att genomförandet av

resolution 1325 är en högt prioriterad fråga inom området internationell konfliktthantering. En rad olika politikområden, däribland utvecklingspolitiken, förutsätts bidra till ett genomförande av resolutionen.

Utskottet ser positivt på regeringens målmedvetna arbete för att främja jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll i utvecklingssamarbetet. Prioriteringen kommer bl.a. till uttryck genom beslutet om en ny flerårig policy och genom att metoder och system utvecklas för att bättre följa upp genomförandet och resultatet av insatser.

Sadev bedriver för närvarande utvärderingsprojektet Jämställdhet och kvinnors roll i utveckling – en tematisk prioritering. Hittills har en översikt färdigställts av Sveriges arbete när det gäller jämställdhetsfrågor inom utvecklingssamarbetet. Utifrån översikten ska Sadev genomföra två projekt. Det ena avser en utvärdering på övergripande nivå av hur jämställdhet integreras i och förhåller sig till de båda andra tematiska prioriteringarna mänskliga rättigheter och demokrati respektive miljö och klimat. I den andra utvärderingen ska myndigheten granska hur jämställdhet främjas inom utbildningssektorn.

Utskottet noterar att regeringen uppdragit åt Sida att i bilaga till årsredovisningen för 2010 redovisa resultat av bilateralt utvecklingssamarbete inom jämställdhetsområdet.

Utskottet välkomnar att Sverige har varit pådrivande vid utarbetandet av den handlingsplan för 2010–2015 för jämställdhet inom EU:s utvecklingssamarbete som antogs av rådet i juni 2010 och kommer att verka för genomförande och uppföljning av planen.

Enligt utskottet är det positivt att FN:s generalförsamling i somras, efter snart fyra år av diskussion och förhandlingar, beslutat om en ny organisation för FN:s jämställdhetsarbete, UN Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women). Sverige verkar för att ett jämställdhetsperspektiv integreras i FN-organens verksamhet och kommer att ge särskilt stöd till UN Women samt lägga kraft på att delta i utformningen av dess verksamhetsinriktning. Sverige stöder också FN:s generalsekreterares särskilde representant för frågor som handlar om att stoppa det sexuella våldet i konflikt- och postkonfliktsituationer.

Av budgetpropositionen framgår att Sverige aktivt verkar för att utvecklingsbankerna ska integrera ett tydligt jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Ett konkret resultat av detta är att jämställdhet ska utgöra ett särskilt tema för Internationella utvecklingsfonden (IDA) under perioden 2011–2014 och ska vara tema för Världsbankens World Development Report 2012.

Med anledning av motioner om ökade medel till FN:s befolkningsfond UNFPA och FN:s kvinnofond Unifem konstaterar utskottet att båda organisationerna beräknas få ökat stöd under 2011. För UNFPA:s del rör det sig om en ökning på 9,4 miljoner kronor till 469,5 miljoner kronor. För Uni-

fems del beräknas mer än en fördubbling av det svenska stödet jämfört med innevarande år. Sveriges bidrag till Unifem planeras 2011 uppgå till 68 miljoner kronor.

Som framgått är SRHR-frågor ett av huvudområdena inom den tematiska prioritering som avser främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling. Utskottet väljer att behandla motioner med inriktning på millenniemålen inklusive SRHR-frågor under nedanstående rubrik.

Insatser för att nå millenniemålen

Utskottet har tidigare i betänkandet understrukt betydelsen av att givare står fast vid gjorda åtaganden om internationella biståndsströmmar. Det är en förutsättning för att FN:s millennieutvecklingsmål ska kunna nås.

Millenniemålen utgör en gemensam dagordning för världens länder när det gäller att utöka och samordna våra ansträngningar att utplåna fattigdom och främja hållbar global utveckling. Målen är sammanlänkade med varandra och är ömsesidigt beroende av och stödjande. Ett förverkligande av millenniemålen kräver en mångdimensionell och rättighetsbaserad ansats som tar hänsyn till förhållanden på lokal nivå. Utskottet anser att åtgärder på samtliga huvudområden som innefattas i de tematiska prioriteringarna för Sveriges utvecklingssamarbete bidrar till att millenniemålen kan nås.

Sverige och EU är fast beslutna att fortsätta stödja ett globalt förverkligande av millenniemålen till 2015. Målen är fortfarande möjliga att nå, förutsatt att alla i det internationella samfundet uppvisar stark politisk vilja och vidtar nödvändiga och konkreta åtgärder för ett genomförande.

Utskottet välkomnar att regeringen i budgetpropositionen presenterar ett antal förstärkta insatser för att nå millenniemålen. Utskottet ser också positivt på att regeringen fortsätter satsningen på det femte millenniemålet om förbättrad mödrahälsa och SRHR-frågor. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är fortfarande kontroversiellt på det internationella planet. Trots att bristen på SRHR fortsätter att vara en av de vanligaste orsakerna till sjukdom och död bland fattiga kvinnor förblir frågor som rätten till preventivmedel och abort kontroversiella. Det gäller också frågor som rör homo- och bisexuellas samt transpersoners rättigheter.

Regeringens satsning på millenniemål fem, som beskrevs i förra årets budgetbetänkande, ligger enligt utskottet i linje med motionsförslagen om SRHR-frågor. Utskottet är dock inte, som föreslås i en motion, berett att ange vilken procentuell andel av biståndet som ska gå till SRHR-frågor.

Utskottet värdesätter regeringens tydliga ställningstaganden och ansträngningar att lyfta fram SRHR i svenska och internationella sammanhang. Det gäller också den utbildningssatsning som genomförs vid Sveriges ambassader för att stärka kunskapen och kompetensen i hur man för en dialog om SRHR-frågor med andra länder och aktörer.

Förstärkt fokus på barn och ungdomar ingår bland de förstärkta insatser för att nå millenniemålen som presenteras i budgetpropositionen. Det sker genom en särskild satsning som uppgår till 500 miljoner kronor och där fokus ligger på barns och ungdomars rätt till hälsa, grundskoleutbildning (millenniemål två) och sysselsättning. Satsningen kommer bl.a. att inriktas på minskad barnadödlighet (millenniemål fyra) genom åtgärder för att förebygga och bekämpa diarré och sjukdomar orsakade av förorenat vatten och bristande sanitet. Ökade medel till forskning om fattigdomsrelaterade sjukdomar, som främst drabbar barn, förväntas bidra till en minskning av barns ohälsa. En del av satsningen kanaliseras via svenska organisationer i det civila samhället.

Utskottet gör följande överväganden med anknytning till motionsyrkandet om att alla samarbetsstrategier med länder ska inkludera åtgärder för att bekämpa fattigdom såväl på landsbygden som i urbana områden. Utskottet konstaterar att ett förverkligande av millenniemålen måste innefatta åtgärder såväl för de 900 miljoner människor som lever i extrem fattigdom på landsbygden som för de många människor som lever i fattigdom eller i slumområden i urbana miljöer. För de senare finns ett delmål under millenniemålen, nämligen att man till 2020 ska ha åstadkommit väsentliga förbättringar av livsvillkoren för åtminstone 100 miljoner invånare i slumområden.

Regeringen har i juni 2010 beslutat om riktlinjer för samarbetsstrategier för det bilaterala utvecklingssamarbetet. När det gäller genomförandet av en samarbetsstrategi ska Sida välja samarbetspartner och samarbetsformer utifrån en bedömning av vilka aktörer och samarbetsformer som effektivt kan bidra till att nå målen i samarbetsstrategin. Sida ska även beakta vilka aktörer som bedriver verksamhet i enlighet med ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling. En bedömning ska också göras när det gäller val av nivå för samarbetet. Såväl den nationella nivån såsom mer specifika geografiska eller tematiska områden ska beaktas. Sida ska beakta samarbetspartnerns ansträngningar för ökad effektivitet och målpuppfyllelse i sin verksamhet, liksom vikten av ansvar och öppenhet gentemot målgruppen.

Det övergripande målet för Sveriges politik för global utveckling är att bidra till en rättvis och hållbar utveckling. Två grundläggande perspektiv är vägledande för hur politiken utformas – fattiga människors perspektiv på utveckling och rättighetsperspektivet. Perspektiven kompletterar och stöder varandra och är delvis överlappande. Insatser som Sverige stöder bör alltid ta sin utgångspunkt i de båda perspektiven och främja deras genomslag, exempelvis genom att fattiga och utsatta kvinnor och män får möjlighet att komma till tals och påverka beslut eller genom att respekten för de mänskliga rättigheterna stärks. Sverige ska prioritera verksamhet som byggs på breda konsultationer med det civila samhället och verksamhet som förmått att fånga upp fattiga och utsatta människors problem och prioriteringar.

I riktlinjerna för samarbetsstrategier anges också hur Parisdeklarationens principer om biståndseffektivitet ska genomföras. En av dessa principer är att utvecklingssamarbetet ska anpassas till samarbetspartnerns prioriteringar. Sverige ska respektera samarbetspartnerns prioriteringar och utgå från dessa. Samtidigt ska Sverige också göra en bedömning av samarbetslandets åtaganden och åtgärder bl.a. i den nationella utvecklingsplanen. I vissa av Sveriges samarbetsländer finns nationella strategier för fattigdomsbekämpning, i andra länder saknas sådana strategier. I vissa fall är inte landets regering samarbetspart till Sverige.

Anslag och anslagsfrågor

Utskottet övergår nu till att behandla förslag om *anslag, godkännanden och bemyndiganden*. Som nämnts tidigare i betänkandet ingår i resultatskrivelse 2009/10 – som behandlas i slutet av betänkandet – en sammanfattning av de viktigaste verksamhetsnära prestationerna under 2009 för de myndigheter som finansieras via utgiftsområde 7, dvs. Sida, Sadev, Nordiska Afrikainstitutet och Folke Bernadotteakademien.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstildelning på anslagen inom utgiftsområde 7 och avstyrker därmed Sverigedemokraternas anslagsförslag. Utskottet ställer sig således bakom förslagen om medel under anslag 1:1 *Biståndsverksamhet*. Också förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslag 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)* tillstyrks av utskottet. Det innebär att utskottet också tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om förstärkning av Sidas förvaltningsanslag med 10 miljoner kronor för att komma till rätta med de uppmärksammade bristerna i fråga om styrning och kontroll.

Nordiska Afrikainstitutet (NAI) är ett nordiskt centrum för forskning, dokumentation och information om Afrika. Utskottet ser positivt på att ett förändringsarbete bedrivits de senaste åren för att få till stånd effektivisering och ändrad inriktning av verksamheten. I budgetpropositionen framhåller regeringen att förändringsarbetet bedrivits på ett föredömligt sätt. Utskottet anser att regeringens förslag till anslag 1:3 *Nordiska Afrikainstitutet* är väl avvägt varför detta tillstyrks.

Regeringen föreslår en höjning av anslag 1:4 *Folke Bernadotteakademien (FBA)* med motiveringen att FBA behöver förstärka dels den administrativa kapaciteten, dels stödet för den nyinrättade civile representanten vid Sveriges militära insats i Afghanistan. Som en del av de internationella ansträngningarna att bidra till uppbyggnaden av civila afghanska institutioner har Folke Bernadotteakademien fått i uppdrag att utreda och genomföra kapacitetsbyggande insatser. Utskottet delar regeringens uppfattning att ökade resurser bör tillföras FBA för att behålla en god effektivitet och kvalitet i verksamheten.

Vad gäller anslag 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* tillstyrker utskottet förslaget i budgetpropositionen om att verksamheten fortsatt bör bedrivas på en nominellt oförändrad nivå. Utskottet anser i

likhet med Riksrevisionens styrelse att myndighetens internationella utvecklingssamarbete är en viktig del av Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Målen för den aktuella verksamheten är att inom ramen för svensk biståndspolitik stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva offentlig revision, stärka parlamentens kontrollmakt och bidra till uppbyggnaden av god förvaltning och korruptionsbekämpning i utvecklingsländer. Utskottet delar uppfattningen i budgetpropositionen att huvudinriktningen bör vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utskottets mer övergripande syn på betydelsen av kapacitetsbyggande i utvecklingssamarbetet redovisas närmare av utskottet i betänkande 2010/11:UU5.

Konstitutionsutskottet har i betänkande 2009/10:KU17 Uppföljning av riksrevisionsreformen behandlat bl.a. Riksrevisionens internationella verksamhet. I sammanhanget uttalade konstitutionsutskottet att Riksrevisionen får förutsättas ge utrikesutskottet ett utvecklat underlag för beräkningen av de administrativa kostnaderna i Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete, som underlag för utskottets anslagsberedning.

Utskottet har den 16 november 2010 fått en skrivelse från Riksrevisionen där myndigheten redovisar uppgifter om administrativa kostnader i dess internationella utvecklingssamarbete. Av skrivelsen framgår att en redovisning av de administrativa kostnaderna i Riksrevisionens internationella verksamhet ska ske årligen i årsredovisningen med början i årsredovisningen för 2010.

Utskottet tillstyrker förslaget till medelstilleddning för anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete. Medlen ska fortsatt användas i enlighet med OECD/Dacs definitioner av bistånd och verksamheten bedrivs i överensstämmelse med Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och Accrahandlingsplanen samt, i förekommande fall, Sveriges samarbetsstrategier för utvecklingssamarbete, som beslutas av regeringen.

Via anslag 1:6 *Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete* (Sadev) finansieras institutets förvaltningskostnader. Institutet har till uppgift att självständigt eller i samarbete med andra aktörer genomföra utvärderingar av det svenska internationella utvecklingssamarbetet samt reformsamarbetet i Östeuropa. Inom ramen för detta ska institutet också främja kapacitetsbyggande vad gäller utvärderingsverksamhet i samarbetsländerna. Utskottet tillstyrker regeringens medelsberäkning för institutet.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen en ökning av anslag 2:1 *Reformsamarbete i Östeuropa*. Detta motiveras med ett utökat samarbete med Ukraina, Moldavien och Vitryssland samt finansiering av studieavgifter inom ramen för Svenska institutets stipendieprogram. Medel från anslaget disponeras av Regeringskansliet, Svenska institutet samt Strålsäkerhetsinstitutet och används för reformstöd till länderna i Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet. Medelsberäkningen i budgetpropositionen stöds av utskottet.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens respektive Riksrevisionens styrelses förslag om ramanslag för utgiftsområde 7 för budgetåret 2011 (*prop.yrk. 11 respektive 13*) är väl avvägda. Utskottet tillstyrker förslagen.

Utskottet har nedanstående kommentarer till förslagen i budgetpropositionen för utgiftsområde 7 om *godkännanden* och *bemyndiganden*. Inget av dessa propositionsyrkanden har föranlett motionsförslag. Det har inte heller det förslag från Riksrevisionens styrelse om bemyndigande som läggs fram i budgetpropositionen.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett bemyndigande att under 2011 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 51 630 000 000 kr under 2012–2028. Förslaget tillstyrks av utskottet (*prop.yrk. 2*). I budgetpropositionen finns en översikt över gjorda och förväntade ekonomiska åtaganden under anslaget. Där redovisas också uppgifter om nya åtaganden som väntas bli aktualiserade 2011. För den del av anslaget som Regeringskansliet beslutar om beräknas nya förpliktelser ingåsom bl.a. kapitalökningar i Världsbanken (IBRD), Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) och Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) samt påfyllnad i det multilaterala skuldavskrivningsinitiativet MDRI (Multilateral Debt Relief Initiative). För den del av anslag 1:1 Biståndsverksamhet som Sida disponerar består åtagandena av insatser som löper under flera år och berör myndighetens samtliga verksamheter. De åtaganden som gäller den del av anslaget som disponeras av Svenska institutet avser framför allt fleråriga stipendier.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att bemyndiga regeringen att under 2011 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 10 220 000 000 kr (*prop.yrk. 3*). Huvuddelen av den föreslagna garantiramen avser Sidas garantigivning enligt såväl äldre system som enligt det nya system för finansiering av utvecklingslån och garantier som infördes 2009. Regeringen anger i budgetpropositionen att efterfrågan på de nya garantierna är stor, bl.a. på grund av osäkerheten på de internationella kapitalmarknaderna. Garantierna gör det möjligt att dela risker med andra finansiärer och de ger också synergieffekter. Utskottet delar regeringens uppfattning att användningen av garantierna som biståndspolitiskt instrument bör öka.

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen godkänner ett statligt garantiåtagande som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 103 720 437 euro 2011 för Nordiska investeringsbankens (NIB) miljöinvesteringsslån. Utskottet ställer sig bakom förslaget (*prop.yrk. 4*). Av budgetpropositionen framgår att eventuella infrianden av garantiåtaganden finansieras av Riksgäldskontorets garantireserv. Enligt regeringens bedömning kommer inga inbetalningar av garantiavgifter att behöva göras till garantireserven de närmaste åren, varför något anslag för att finansiera

sådana avgifter inte behöver föras upp på statsbudgeten. Utskottet konstaterar att riksdagsbesluten tidigare år när det gäller garantiåtaganden bl.a. till NIB angivits i kronor. Utskottet anser att riksdagsbeslut om internationella garantier fortsättningsvis bör anges i den valuta som åtagandet har ingåtts i enligt avtal.

Förslag läggs fram i budgetpropositionen (utg.omr. 7) om godkännanden av Sveriges medverkan i kapitalhöjningar i tre utvecklingsbanker: Afrikanska utvecklingsbanken, Interamerikanska utvecklingsbanken och Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken. Förslagen innefattar också bemyndiganden om statliga garantiåtaganden.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB), som innebär att Sverige under 2011–2018 till AfDB ska inbetala 436 956 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 936 640 000 Units of Accounts¹ (UA) (prop.yrk. 5).

Afrika hade innan finanskrisen och den globala ekonomiska nedgången 2008 haft en period av stark ekonomisk tillväxt. Krisen innebar en kraftigt ökad efterfrågan på lån från AfDB, vilket i sin tur påskyndade behovet av en kapitalhöjning. Medlemsländerna i AfDB, där Sverige ingår, beslöt i maj 2010 att höja kapitalbasen från ca 24 miljarder UA till ca 68 miljarder UA. Sveriges ägarandel i AfDB uppgår till 1,54 % och består i nuläget till ca 90 % av garantier. Sveriges kapitalandel förblir oförändrad efter höjningen.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att det är angeläget att den aktuella kapitalhöjningen i AfDB kan genomföras för att banken ska kunna svara upp mot de ökade behoven till följd av finanskrisen samt bidra till långsiktig utveckling och fattigdomsbekämpning i Afrika.

Enligt budgetpropositionen innebär kapitalhöjningen i AfDB att Sveriges grundkapital i AfDB ökar från ca 336 miljoner UA till ca 1 miljard UA. Ökningen finansieras med garantier till 94 % och inbetalningar av kapital till 6 %. Sverige ska därmed öka garantiåtagandet gentemot banken från 302 290 000 UA till 936 640 000 UA samt under 2011–2018 till AfDB inbetala 40 490 000 UA. Av budgetpropositionen framgår att Sveriges garantiåtagande gentemot banken, uttryckt i svenska kronor, beräknas öka från ca 3,3 miljarder kronor till 10,1 miljarder kronor samt att Sverige under 2011–2018 till AfDB beräknas inbetala 437 miljoner kronor. Utskottet har från Regeringskansliet fått uppgift om att det inte förekommit något infriande av garantikapital i AfDB sedan Sverige blev delägare i banken.

¹ Units of Accounts (UA) är AfDB:s interna valuta och motsvarar IMF:s särskilda dragningsrätter (SDR), en korg av valutor bestående av dollar, euro, yen och pund. Dagskursen för SDR den 17 september 2010 har använts för beräkning till svenska kronor.

Den del av kapitalet som ska betalas in belastar anslag 1:1 Biståndsverksamhet. Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i AfDB samt statliga garantiåtaganden i banken (*prop.yrk. 5*).

Utskottet övergår nu till att behandla regeringens förslag om att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB), som innebär att Sverige under 2011–2015 till IDB ska inbetala 39 062 000 kr, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 538 318 607 US-dollar (*prop.yrk. 6*).

Även i den latinamerikanska regionen har den globala ekonomiska nedgången medfört en starkt stegrad efterfrågan på lån från den regionala utvecklingsbanken, i detta fall IDB. Lånebehovet har också ökat till följd av ett flertal naturkatastrofer med åtföljande behov av krishanteringsinsatser och återuppbyggnad, däribland i Haiti. Medlemsländerna i IDB, där Sverige ingår, beslöt i mars 2010 att höja kapitalbasen från 100 miljarder US-dollar till 170 miljarder US-dollar. Sveriges ägarandel i IDB uppgår till 0,327 % och består i nuläget till ca 96 % av garantier. Sveriges kapitalandel förblir oförändrad efter höjningen. I likhet med regeringen anser utskottet att det är angeläget att genomföra kapitalhöjningen.

Enligt budgetpropositionen innebär kapitalhöjningen i IDB att Sveriges grundkapital i IDB ökar från 328 945 675 US-dollar till 558 018 192 US-dollar. Ökningen finansieras med garantier till 98,3 % och inbetalningar av kapital till 1,7 %. Sverige ska därmed öka garantiåtagandet gentemot banken från 314 807 332 US-dollar till 538 318 607 US-dollar samt under 2011–2015 betala in 5 561 242 US-dollar till IDB. Av budgetpropositionen framgår att Sveriges garantiåtagande gentemot banken, uttryckt i svenska kronor, beräknas öka från ca 2,2 miljarder kronor till 3,8 miljarder kronor samt att Sverige under 2011–2015 till IDB beräknas betala 39 miljoner kronor. Utskottet har från Regeringskansliet fått uppgift om att det inte förekommit något infriande av garantikapital i IDB sedan Sverige blev delägare i banken.

Den del av kapitalet som ska betalas in belastar anslag 1:1 Biståndsverksamhet. Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i IDB samt statliga garantiåtaganden i banken (*prop.yrk. 6*).

När det gäller förslaget i budgetpropositionen om kapitalhöjning i Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), Världsbanksgruppens största institution, och om stadgeändring i Internationella finansieringsbolaget (IFC) (*prop.yrk. 7* respektive *8*) gör utskottet följande överväganden.

IBRD:s syfte är att bekämpa fattigdom genom att tillhandahålla lån och utvecklingsstöd till medelinkomstländer och kreditvärdiga låginkomstländer. IFC, som också ingår i Världsbanksgruppen, är inriktad på stöd till investeringar i privat sektor, bl.a. genom att finansiera investeringar och erbjuda rådgivning till företag och stater.

Till följd av den internationella finansiella krisen och nedgången i privata kapitalflöden har efterfrågan på lån från IBRD ökat kraftigt och utlåningen varit rekordhög 2008 och 2009. Följden har blivit att IBRD:s finansiella kapacitet för nyutlåning har försvagats. Vid Världsbankens vårmöte i april 2010 beslutades om en allmän kapitalhöjning till IBRD och en selektiv påfyllnad till IBRD respektive IFC. Utrikesutskottet har i maj 2010 i betänkande 2009/10:UU18 Verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna under 2008–2009 redovisat huvuddragen i besluten.

Den selektiva påfyllnaden är kopplad till en förstärkning av utvecklings- och tillväxtländernas röststyrka i IBRD och IFC, som stöds av Sverige. Det är också angeläget att den allmänna kapitalhöjningen i IBRD kan genomföras för att IBRD ska kunna fortsätta att bidra till långsiktig och hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning i kölvattnen efter den finansiella och ekonomiska krisen. Det är enligt utskottet av stor vikt för den globala ekonomin att de internationella finansiella institutionerna har kapacitet att agera stabiliserande och bistå sina medlemsländer.

Av budgetpropositionen framgår att den allmänna och den selektiva kapitalhöjningen för Sveriges del innebär en ökning av kapitalinsatsen med totalt ca 586,2 miljoner US-dollar. Av detta belopp ska ca 35,2 miljoner US-dollar, vilket motsvarar 246 614 000 kr, betalas in till IBRD under 2012–2016. Resterande belopp av den ökade kapitalinsatsen, 550 995 483 US-dollar, motsvarande ca 4 miljarder kronor, utgörs av ökade garantiåtaganden. Ingen avsättning för garantin behövs, eftersom det är fråga om en internationell finansiell institution.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen redogör för den risk som är förknippad med att Sverige ökar sitt garantiåtagande i IBRD och redovisar uppgifter om den buffert som finns till förfogande hos IBRD och som kan användas innan det blir aktuellt att begära infriande av ägarnas garantiåtaganden eller att efterfråga ytterligare kapitaltillskott. I det fall en begäran om infriande av Sveriges garantiåtagande trots allt skulle ske kommer det att belasta utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, anslag 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter.

Efter kapitalhöjningen kommer Sveriges ägarkapital i IBRD att uppgå till totalt ca 2,39 miljarder US-dollar, varav 145,4 miljoner US-dollar är inbetalt kapital.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i IBRD, som innebär att Sverige under 2012–2016 till IBRD ska betala in 246 614 000 kr och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IBRD som inklusive tidi-

gare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 2 247 182 392 US-dollar (*prop.yrk. 7*). Utskottet tillstyrker också förslaget om godkännande av ändringen av Internationella finansieringsbolagets (IFC) stadgar som ökar tilldelningen av basröster till medlemsländerna (*prop.yrk. 8*). Av budgetpropositionen framgår att den del av kapitalhöjningen som ska inbetalas belastar anslag 1:1 Biståndsverksamhet.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett bemyndigande om att under 2011 besluta om kapitaltillskott om 250 000 000 kr till Swedfund International AB. Swedfunds verksamhet finansieras med eget kapital. Sedan 1979 har staten skjutit till kapital om totalt ca 2,4 miljarder kronor, varav kapitaltillskottet efter 2007 uppgått till 1,4 miljarder kronor. Vid utgången av 2009 uppgick Swedfunds eget kapital till ca 2,7 miljarder kronor. Utskottet föreslår att riksdagen bifaller förslaget om kapitaltillskott till Swedfund (*prop.yrk. 9*). Utskottet erinrar om att OECD/Dac i sin granskning 2009 av Sveriges utvecklingssamarbete kommenterade Swedfunds verksamhet. Dac välkomnade i sin granskningsrapport att den svenska regeringen bygger ut kontakterna med den privata sektorn, och då särskilt i länder där regeringen avser att fasa ut utvecklingssamarbetet. Enligt Dac var detta positivt eftersom den privata sektorns deltagande ofta är av avgörande betydelse för möjligheterna att skapa hållbar utveckling. I sammanhanget konstaterade Dac att Swedfund fått förstärkta möjligheter att stödja privatsektorutveckling i partnerländer.

Som framgått ovan redovisas i budgetpropositionen åtgärder med anledning av Riksrevisionens styrelsens redogörelse angående Swedfund International AB (redog. 2009/10:RRS1), som utskottet tog ställning till i förra årets budgetbetänkande. Utskottet utgår från att regeringen håller riksdagen informerad om det fortsatta analysarbetet i Regeringskansliet i fråga om bolaget och de åtgärder detta föranleder.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett bemyndigande att under 2011 för ramanslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 974 000 000 kr under 2012–2017. Av budgetpropositionen framgår att bemyndiganderamen främst avser Sida, att åtagandena består av långsiktiga insatser inom alla Sidas verksamheter och att dessa syftar till en högre grad av förutsägbarhet i biståndsgivningen. Utskottet tillstyrker propositionsyrkandet (*prop.yrk. 10*).

Utskottet ställer sig också bakom Riksrevisionens styrelsens förslag om att Riksrevisionen under 2011 för ramanslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ska medges ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 000 000 kr under 2012–2014 (*prop.yrk. 12*).

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens förslag om biståndsram, anslag, godkännanden och bemyndiganden inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för budgetåret 2011 är väl avvägda och de tillstyrks av utskottet (*prop.yrk. 1–11*). Också Riksrevisionens styrelsens förslag är väl

avvägda och tillstyrks av utskottet (*prop.yrk. 12 och 13*). Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna *U1 (MP) yrkandena 3 och 5, U202 (MP), U226 (MP) yrkande 2, U249 (KD), U262 (FP) yrkandena 1 och 2, U264 (FP) yrkande 2, U296 (V) yrkandena 5, 6, 9, 15 och 16, U298 (V) yrkandena 4, 6, 7, 9, 12, 15, 21, 22 och 26, U300 (S, MP, V), U306 (S) yrkandena 2, 4, 5 och 7–9, 11, 12 och 62, U307 (SD), U318 (S) yrkandena 1 och 2, U324 (C), K341 (MP) yrkande 2, Sf385 (SD) yrkande 23, MJ328 (KD) yrkande 3 samt MJ240 (KD) yrkande 6.*

Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd

Motionerna

Miljöpartiet begär i kommittémotion *U222 (MP)* att Sverige i Dac inte ska driva frågan om att förändra Dacreglerna så att biståndsmedel kan användas till militära ändamål.

Vänsterpartiet anser enligt kommittémotion *U298 (V) yrkande 23* att Sverige ska verka för att Dacs regelverk vad gäller avräkningar blir så klart och tydligt att ett överutnyttjande inte blir möjligt.

I den enskilda motionen *U318 (S) yrkandena 3 och 4* föreslås att Sverige ska verka för att biståndsmedel inte bekostar militära insatser och att Dacs regelverk skärps i fråga om vad som får räknas som bistånd.

Utskottets överväganden

Utskottet har i de senaste årens budgetbetänkanden för utgiftsområde 7 behandlat motionsförslag om internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd. Sverige följer OECD/Dacs regelverk för vad som får räknas som bistånd (ODA, Official Development Assistance), vilket fastslås genom enhälliga beslut. Huvudsyftet med ODA är att bidra till ekonomisk utveckling och välfärd.

En översiktlig sammanfattning av vad som räknas som ODA finns i faktabladet *Is it ODA?* (november 2008) som kan hämtas på OECD/Dacs webbplats. Där återfinns också gällande statistiska regelverk, *Dac Statistical Reporting Directive*, om vad som får respektive inte får räknas som offentligt utvecklingsbistånd.

Vad gäller de motioner där det framhålls att utvecklingsbistånd inte ska få användas för militära syften har utskottet följande kommentar. Dacmedlemmarna har enhälligt slagit fast att tillhandahållande av militär utrustning och service och avskrivning av skulder till följd av militära ändamål inte får räknas som offentligt utvecklingsbistånd (ODA). Inom sex områden får säkerhetsrelaterade insatser sedan 2005 räknas som ODA. Utskottet har senast i budgetbetänkande 2009/10:UU2 redovisat mer detaljerade uppgifter om dessa sex områden och hänvisar till redogörelsen där.

Vid Dacs högnivåmöte 2007 beslutades att man inte skulle återuppta diskussionen om en utvidgning av de säkerhetsrelaterade ODA-kriterierna. Arbetsgrupper knutna till Dac har dock fortsatt att förtydliga vilka säkerhetsrelaterade insatser som får räknas som bistånd, vilket lett till ett förtydligande om att deltagande i icke väpnade fredsoperationer med FN-mandat får räknas som bistånd. Bland Dacs medlemmar råder enighet om att detta inte utvidgar definitionen av ODA.

Utskottet vill liksom tidigare erinra om det tydliga samband som råder mellan utveckling, fred och säkerhet och respekt för de mänskliga rättigheterna. En sådan helhetssyn kännetecknar den svenska politiken för global utveckling och är vägledande för bl.a. Sveriges medverkan i internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser. Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att militära insatser inte ska få klassificeras som bistånd.

Mot bakgrund av vad som anförts avstyrker utskottet motionerna *U222 (MP)*, *U298 (V)* yrkande 23 samt *U318 (S)* yrkandena 3 och 4.

Övriga yrkanden

Utöver de motionsyrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande har utskottet efter en genomgång bedömt att följande yrkanden inte kan bli aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Mot denna bakgrund och utskottets tidigare överväganden avstyrker utskottet motionerna *K380 (KD)* yrkandena 2, 4 och 7, *U201 (KD)*, *U211 (MP)*, *U225 (MP)*, *U228 (M)*, *U232 (FP)* yrkande 1, *U243 (KD)*, *U244 (KD)* yrkandena 1 och 2, *U246 (KD)*, *U248 (KD)* yrkandena 1 och 2, *U258 (MP, V)* yrkande 4, *U262 (FP)* yrkandena 4 och 6, *U264 (FP)* yrkande 3, *U268 (S)*, *U269 (KD)* yrkandena 2 och 3, *U299 (M)*, *U309 (KD)*, *U317 (S)* yrkande 7, *U319 (KD, C, FP)* yrkande 2, *So470 (S)* yrkande 2 samt *MJ328 (KD)* yrkandena 1 och 2.

Biståndets resultat – miljö och klimat

Motionen

Miljöpartiet ser i kommittémotion *U1 (MP)* yrkandena 1 och 2, som avlämnats med anledning av skrivelse 2009/10:189, positivt på att regeringen i skrivelsen analyserat biståndets resultat med fokus på miljö och klimat. Skrivelsens inledande ord om att klimatförändringar och miljöpåverkan är gränsöverskridande, försvårar fattigdomsbekämpning och kräver globalt och regionalt samarbete följs enligt *Miljöpartiet* inte upp i skrivelsen i övrigt. Partiet är kritiskt till korta redovisningsperioder för miljö- och klimatfrågor i biståndet och pekar på svårigheterna att mäta kostnadseffektivitet i biståndet och menar att regeringen i alltför stor utsträckning ger uttryck för kritik i skrivelsen.

Världsbanken borde enligt *yrkande 4* arbeta för att främja lån till förnybar energi i stället för till fossila bränslen. Regeringen bör konsekvent agera för detta.

Den aktuella följdmotionens yrkanden 3 och 5 om en global fond för klimatanpassningsåtgärder samt medel till informationsarbete och opinionsbildning via enskilda biståndsorganisationer har behandlats tidigare i betänkandet.

Bakgrund till resultatskrivelsen på temat miljö och klimat

Som framgått behandlas i detta betänkande, utöver budgetpropositionen för utgiftsområde 7, även regeringens skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat.

Efter förra riksdagsvalet inledde regeringen 2007 ett långsiktigt och systematiskt arbete för att förbättra styrningen och resultatredovisningen inom det svenska utvecklingssamarbetet. Syftet är att successivt stärka kvaliteten och effektiviteten. Information om resultaten ska användas för att kontinuerligt förbättra verksamheten. Den förstärkta styrningen och systematiska uppföljningen av resultat mot uppställda mål ligger i linje med Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och Accrahandlingsplanen. Utskottet har i betänkanden under den gångna mandatperioden ställt sig bakom regeringens förändringsarbete för att sätta biståndets resultat i fokus och har i tidigare i detta betänkande behandlat frågor om styrning och kontroll.

Parallellt med reformeringen av biståndet arbetade regeringen under förra mandatperioden med att konkretisera Sveriges politik för global utveckling (PGU). Sex globala utmaningar identifierades, varav en avser klimatförändringar och miljöpåverkan. Genomförandet av PGU:n avrapporterades våren 2010 i skrivelse 2009/10:129 Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling, som behandlades av utskottet i betänkande 2009/10:UU14.

En särskild skrivelse om biståndets resultat lämnades för första gången av regeringen till riksdagen under förra riksmötet, skrivelse 2008/09:189. Resultatskrivelsen utformades efter samråd med en referensgrupp i utrikesutskottet med företrädare för samtliga riksdagspartier. Regeringen eftersträvade att i den första resultatskrivelsen ge en så heltäckande bild som möjligt av Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Miljö och klimat utgjorde ett av sju tematiska områden som redovisades i skrivelsen. Utrikesutskottet behandlade skrivelsen hösten 2009 i betänkande 2009/10:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Som framgått är den nu aktuella resultatskrivelsen om biståndet, skrivelse 2009/10:214, inriktad på temat miljö och klimat. Där redovisas resultat från Sveriges internationella utvecklingssamarbete och reformsamarbetet i Östeuropa. Skrivelsen är avgränsad till det tematiska området miljö och klimat och till de samarbetsländer som står inför en ny strategiperiod: Burkina Faso, Mali, Georgien och Turkiet. Redovisningen avser både Sve-

riges bilaterala och Sveriges multilaterala bistånd. Skrivelsen innehåller även en sammanfattning av de viktigaste verksamhetsnära prestationerna under 2009 för de myndigheter som finansieras inom ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Prestationerna avser framför allt uppgifter som anges i myndigheternas instruktioner.

Medelstilldelningen genom Sida till miljörelaterat utvecklingssamarbete har ökat under perioden 2007–2009, vilket framgår av tabellen nedan.

Utvecklingssamarbetet genom Sida med miljö och hållbar utveckling som huvudsyfte och delsyfte, 2007–2009

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Miljörelaterat utvecklingssamarbete	8 768 (57 %)	9 394 (60 %)	10 257 (61 %)
<i>varav huvudsyfte</i>	1 688 (11 %)	1 755 (11 %)	2 315 (14 %)
<i>varav delsyfte</i>	7 080 (46 %)	7 639 (49 %)	7 942 (47 %)
Ej miljörelaterat utvecklingssamarbete	6 525 (43 %)	6 219 (40 %)	6 632 (39 %)
Totalt	15 293 (100 %)	15 613 (100 %)	16 889 (100 %)

Källa: Skrivelse 2009/10:214.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att en betydande del av utvecklingssamarbetet genom Sida är inriktat på miljö och hållbar utveckling. Av tabellen ovan framgår att under 2009 användes ca 2,3 miljarder kronor (14 %) till insatser vars huvudsyfte var att främja miljö och hållbar utveckling samt 7,9 miljarder kronor (47 %) till insatser som hade detta tematiska område som delsyfte. Den totala andelen miljörelaterat utvecklingssamarbete ökade från 57 % under 2007 till 61 % under 2009.

Att identifiera och förmedla de komplexa samband som finns mellan miljö, fattigdomsminskning och tillväxt är en utmaning, slår regeringen fast i resultatskrivelsen. Utskottet instämmer i detta liksom i konstaterandet att det är ytterligare en utmaning att utifrån insikten om dessa komplexa samband söka integrera klimat- och miljöfrågor i alla sektorer. Enligt utskottet är de ansträngningar som kommer till uttryck i resultatskrivelsen ett steg på vägen mot en mer fördjupad redovisning. De erfarenheter och kunskaper som inhämtats i arbetet med och beredningen av skrivelsen ger en värdefull utgångspunkt för ytterligare utvecklad redovisning av biståndets resultat.

För att åstadkomma den fördjupade resultatredovisningen i skrivelsen har Sida på uppdrag av regeringen utarbetat en särskild bilaga om miljö och klimat till årsredovisningen 2009. Vidare har en genomgång gjorts av

ett slumpmässigt urval insatser inom delområdena miljöförvaltning, energi, vatten samt jord- och skogsbruk. Likaså har utvärderingsprojekt på klimat- och miljöområdet sammanfattats.

Många av de insatser som redovisas i skrivelsen uppvisar goda prestationer på program- och projektnivå. Däremot är det, som konstateras i skrivelsen, betydligt svårare att redovisa effekter på kort och lång sikt. Ändå anser utskottet att genomgången av ett urval av insatser och sammanfattningarna av utvärderingsprojekt tillför resultatredovisningen värdefull information. Detta gäller även övriga redogörelser som ingår i skrivelsen.

Utskottet vill här framhålla de lärdomar vad gäller det svenska bilaterala och multilaterala biståndet inom miljö- och klimatområdet som lyfts fram i skrivelsen. I starkt sammandrag innefattar lärdomarna bl.a. följande:

- I utvecklingsländer är det ofta politiskt svårt att förebygga framtida miljöproblem genom att avstå från kortsiktiga vinster i närtid. Politiska miljö- och klimatprioriteringar får inte alltid konkret genomslag. Sverige ska ha miljö och klimat som en utgångspunkt för dialog.
- Det går bättre att komma åt drivkrafter som leder till miljöproblem om miljöfrågor integreras i samtliga sektorer. Sverige ska verka för sådan integrering.
- Utvecklingssamarbete inom miljö och klimat sker ofta genom processer där förväntade effekter ligger långt fram i tiden, komplexiteten är stor och många aktörer är inblandade. Sverige ska aktivt verka för att förbättra och använda samarbetsländernas egna system för uppföljning.
- Samarbetsländernas ägarskap och vilja att prioritera miljö och klimat är en förutsättning för att nå resultat. Många miljöproblem är gränsöverskridande, och för att nå resultat krävs regional samverkan och gemensamt ansvarstagande inklusive en tydlig strategi för finansiering. Sverige ska verka för att öka samarbetsländers engagemang och ägarskap samt ge resultatnriktad stöd, detta utan att överta ägarskapet.
- Ofta är det nödvändigt att öka kunskapen hos beslutsfattare och allmänhet om samband mellan miljöproblem och fattigdom. Sverige ska bidra till kapacitetsutveckling för ökad kunskap om miljö- och klimatproblem, vilket kan bidra till beslut om budgetförstärkningar för ändamålet och resultatorienterad verksamhet.

Som utskottet nämnt tidigare i betänkandet ingår i resultatskrivelsen också en redogörelse för Sveriges utvecklingssamarbete med de samarbetsländer som står inför en ny strategiperiod: Burkina Faso, Mali, Georgien och Turkiet. Burkina Faso och Mali tillhör den kategori av länder med vilka Sverige har ett långsiktigt utvecklingssamarbete (landkategori 1), medan Georgien och Turkiet tillhör landkategori 3, reformsamarbete i Östeuropa.

Regeringen har valt att ta upp de fyra nämnda länderna i skrivelsen med motiveringen att de genomgått en resultatbedömning inför en ny strategiperiod. Resultatbedömningarna bygger på rapportering från samarbetspartner, strategirapporter och utvärderingar under strategiperioden. För vart

och ett av länderna redovisas i resultatskrivelsen uppgifter om storleken på det svenska stödet, uppdelat på olika sektorer och avseende programperioden t.o.m. 2009. Där sammanfattas också slutsatser i fråga om vart och ett av länderna. Kvaliteten i resultatrapporteringen skiljer sig åt mellan länderna beroende på hur väl fungerande system länderna har för rapportering och för insamling av statistik. I resultatskrivelsen konstateras att rapporteringen många gånger är knapphändig och att det snarare är redovisning av aktiviteter som betonas än redovisning av resultat.

Motionärerna hävdar att regeringen i resultatskrivelsen i alltför stor utsträckning ger uttryck för kritik. Detta är en uppfattning som utskottet inte kan instämma i. Det är enligt utskottet värdefullt att regeringen i resultatskrivelsen belyser såväl framsteg och goda resultat som en rad av de problem och svårigheter som är förknippade med redovisning av biståndets resultat. Det sistnämnda gäller inte minst resultatbedömningen av det slumpmässiga urvalet av insatser inom delområdena miljöförvaltning, energi, vatten samt jord- och skogsbruk. Regeringen framhåller där att resultatbedömningen ska studeras med försiktighet. Skälen till detta är dels att tolkningen av bedömningskriterierna inte är entydig, dels att det slumpmässiga urvalet är litet. De problem och svårigheter som regeringen belyser i skrivelsen innefattar också det faktum att biståndsmottagarnas system, däribland statistiksystem, och kapaciteten i ländernas statsförvaltning har stor betydelse för möjligheterna att redovisa resultat av utvecklingsbiståndet.

Utskottet ser positivt på att ansträngningar görs för att åtgärda brister i mottagarländernas system och i fråga om otillräcklig kapacitet som försvårar resultatuppföljning. I skrivelsen konstateras att Sverige arbetar för att förbättra kvaliteten och tillförlitligheten i rapporteringen, t.ex. genom stöd till kapacitetsuppbyggnad eller genom dialog. Sverige ger stöd till bl.a. kapacitetsuppbyggnad på statistikområdet.

Också svenska statistiksystem på biståndsområdet kan förbättras, vilket kan bidra till att resultatuppföljning underlättas. Det anser Sadev som i utvärderingen Svensk biståndsstatistik – Sida och Regeringskansliet (Sadev Report 2010:4) redovisar en rad rekommendationer riktade till Sida och Regeringskansliet om hur statistikhanteringen där kan stärkas. Rekommendationerna rör bl.a. frågor som ekonomiadministrativa system, kvalitetssäkring och tillgänglighet. Utskottet noterar att resultatskrivelsens statistik om svenskt utvecklingssamarbete 2009 bygger på Sidas system och Utrikesdepartementets interna statistik.

Vad gäller kapacitetsutveckling – som är en av huvudkomponenterna i Parisdeklarationen – har Riksrevisionen granskat Sidas insatshantering och regeringens styrning av stöd till utveckling av kapacitet i mottagarländernas statsförvaltningar. Resultatet har redovisats i granskningsrapporten Sidas stöd till utveckling av kapacitet i mottagarländernas statsförvaltning (RiR 2009:15). Till följd av granskningen har Riksrevisionens styrelse överlämnat en redogörelse till riksdagen (redog. 2009/10:RRS12 Riksrevisionens styrelses redogörelse om Sidas insatser för stöd till kapacitetsutveck-

ling). Av redogörelsen framgår ett antal rekommendationer från Riksrevisionen till Sida och Regeringskansliet om hur Sveriges stöd till kapacitetsutveckling ska kunna effektiviseras.

Utskottet, som ser positivt på att Riksrevisionen genomfört den aktuella granskningen, konstaterar att kapacitetsutveckling inom offentlig sektor är ett av de fem områden som står i fokus i den policy som regeringen nyligen beslutat om för miljö- och klimatfrågor inom svenskt utvecklingssamarbete 2010–2014 (se nedan). Som framgått tidigare i detta betänkande avser utskottet att under riksmötet i betänkande 2010/11:5 redovisa sina överväganden med anknytning till Riksrevisionens styrelses redogörelse 2009/10:RRS12 om stöd till kapacitetsutveckling.

Målen i samarbetsstrategierna för Burkina Faso, Mali, Georgien och Turkiet är ofta allmänt formulerade och de förväntade resultaten på insatsnivå otydliga och allmänt hållna, t.ex. är ett av dem att ”öka kapaciteten på miljöområdet”. Detta konstaterar regeringen i resultatskrivelsen. Av denna framgår att samarbetsstrategierna tillkom innan regeringen 2007 inledde arbetet med att stärka resultatstyrningen.

Otydliga mål och bristande information om utgångsläget har konsekvenser för möjligheterna att följa upp resultat och relatera dessa till uppsatta mål. Resultat kan ofta redovisas, men det är inte alltid möjligt att göra en bedömning av om dessa resultat motsvarar förväntade resultat i fråga om målpuppfyllelse eller kostnadseffektivitet. Utskottet noterar att regeringens riktlinjer för samarbetsstrategier för det bilaterala utvecklingssamarbetet (beslutade i juni 2010) ger vägledning om utformningen av målstrukturer för samarbetsstrategierna. Där anges att målen i strategin ska utgöra utgångspunkt för såväl strategins utformning som dess genomförande och uppföljning. Utskottet framhåller, i likhet med regeringen, att resultatuppföljning förutsätter att tydliga och specifika mål har angivits samt att kvantitativa och kvalitativa metoder används.

Utskottet har tidigare i betänkandet redogjort för det övergripande målet för Sveriges stöd till miljö och klimat inom utvecklingssamarbetet och de prioriterade huvudområdena för den policy för miljö- och klimatfrågor som regeringen beslutat om 2010. Som framgått där ska Sverige särskilt inrikta verksamheten på förstärkt institutionell kapacitet inom offentlig förvaltning; förbättrad livsmedelstillgång och hållbart nyttjande av ekosystemtjänster; förbättrad vattenresurshantering, ökad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet; ökad tillgång till hållbara energialternativ; hållbar utveckling av städer.

Utskottet noterar att det av Sidas regleringsbrev för 2010 framgår att myndigheten ska säkerställa införandet av ett enhetligt mål- och resultatstyrningssystem, bl.a. genom att de centrala funktionerna för mål- och resultatstyrning stärks. Ett resultatorienterat arbetssätt och en resultatorienterad kultur ska främjas genom kompetenshöjande åtgärder. I detta ingår bl.a. att säkerställa att den resultatrapportering myndigheten lämnar till regeringen utgår från de mål som beslutats av regeringen och myndigheten. Resulta-

trapperingen ska styrkas med en redovisning av indikatorer samt innehålla en analys av faktorer som påverkar utfallet. Myndigheten ska säkerställa att kompetensen när det gäller mål- och resultatstyrning stärks och bevaras även på lång sikt.

Utskottet anser att det är angeläget att ta till vara erfarenheterna av den resultatredovisning som gjorts i skrivelsen, inklusive den öppna redogörelsen för svårigheter och problem i sammanhanget. Förutsättningarna för att utveckla mätmetoder och redovisa resultat i fråga om miljö och klimat i utvecklingsbiståndet – både på kortare och längre sikt – bör förbättras väsentligt med denna kunskapsbas i kombination med genomförandet av bl.a. styrdokument som regeringen beslutat om.

Ett sådant styrdokument är den nyss nämnda policyn för miljö- och klimatfrågor i utvecklingssamarbetet som nu ska omsättas i relevanta fleråriga strategier. Detta sker genom beslut om inriktning, dialogfrågor och insatser i respektive strategi. Utskottet vill här särskilt framhålla att miljö- och klimatpolicyn bör återspeglas i strategier för utvecklingssamarbete med enskilda länder och regioner liksom i det multilaterala utvecklingssamarbete som bedrivs utifrån strategin på detta område. Väsentligt i sammanhanget är enligt utskottet också införandet av ett enhetligt mål- och resultatstyrningssystem för Sida.

Samtliga millennieutvecklingsmål har starka och tydliga kopplingar till miljö och klimat. Både Sveriges politik för global utveckling och biståndet tar sin utgångspunkt i en mångdimensionell syn på fattigdom och utveckling och vägleds av två grundläggande perspektiv: rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling. Perspektiven kompletterar och stöder varandra och är delvis överlappande. Biståndet har en viktig uppgift att bidra till att förstärka utvecklingseffekterna inom den samlade svenska utvecklingspolitiken.

I likhet med regeringen förespråkar utskottet en tydlig och transparent redovisning av resultat och hur biståndet konkret bidrar till att uppställda mål kan nås. Resultatredovisning kan underlätta förändringar och förbättringar av utvecklingssamarbetet och därmed främja och motivera ett generöst bistånd. Utskottet har tidigare i betänkandet uttryckt sin positiva syn på den ökade transparens i biståndet som regeringen främjar.

I en motion begärs att regeringen ska agera för att Världsbanken främjar lån till förnybar energi i stället för till fossila bränslen. Utskottet konstaterar att riksdagen senast i juni 2010 tog ställning till motionsförslag med motsvarande inriktning som behandlades i betänkande 2009/10:UU18 Verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna under 2008–2009 (rskr. 2009/10:345). Utskottet redovisade i det nämnda betänkandet uppgifter ur Världsbankens rapport Development and Climate Change (WDR 2010, World Development Report 2010) där det konstateras att Världsbanksgruppen har utvecklat flera finansieringsinitiativ som ska bistå länder att hantera klimatförändringar. Världsbanksgruppens finansiering för förnybar energi och energief-

fektivisering ökade med 24 % under 2009 till mer än 3,3 miljarder US-dollar, det största beloppet någonsin. Nya åtaganden om finansiering till förnybar energi och energieffektivisering ökade samtidigt med 88 % mellan 2008 och 2009. Mer än 40 % av Världsbanksgruppens årliga åtaganden på energiområdet avser nu förnybar energi och energieffektivisering, och avsikten är att andelen inom två år ska uppgå till 50 %. Världsbankens finansiering till klimat känsliga sektorer i de fattigaste länderna, såsom jordbruk och vatten, har också ökat kraftigt. I betänkande 2009/10:UU18 välkomnade utrikesutskottet att Sverige stöder och även i fortsättningen driver på denna utveckling.

Mot bakgrund av vad som anförts avstyrker utskottet motion *UI (MP) yrkandena 1, 2 och 4*. Utskottet föreslår att skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat läggs till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skuldavskrivningar, punkt 2 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U298 yrkande 26 och avslår motion 2010/11:U249.

Ställningstagande

Ett av problemen i fattigdomsbekämpningen är att många fattiga länder har en hög skuldsättning. Flera länder tvingas spendera mer resurser på räntor och amorteringar än på utbildning, sjukvård och infrastruktur, vilket kraftigt begränsar deras möjlighet till satsningar för att nå millenniemålen.

En förutsättning för att komma till rätta med detta problem är att genomföra omfattande skuldavskrivningar. Sverige bör verka för ytterligare skuldavskrivningar för de fattigaste länderna.

2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 3 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U298 yrkande 22 och avslår motionerna 2010/11:U262 yrkandena 1 och 2, 2010/11:U264 yrkande 2 och 2010/11:U306 yrkande 11.

Ställningstagande

Enligt OECD är det högst tveksamt om de länder som tagit på sig att fördubbla biståndet till Afrika samt höja biståndet till 0,7 % av BNI kommer att infria sina löften inom utsatt tid. Om detta ska ske måste starkt ökade biståndsströmmar komma till stånd – det räcker inte att några enstaka länder ökar sina insatser.

Vänsterpartiet anser att det är Sveriges skyldighet att trycka på de rika länder som inte lever upp till de gemensamt satta målsättningarna. Inte minst gäller detta för länderna inom EU. Sverige bör inom EU och andra internationella forum aktivt verka för ett förverkligande av de mål som satts upp för det internationella biståndet för att millenniemålen ska uppnås.

3. EU:s åtgärder mot människohandel, punkt 5 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U296 yrkande 16.

Ställningstagande

Europeiska unionen har ett särskilt ansvar för alla de kvinnor och barn som varje år förs in över medlemsländernas gränser för att utnyttjas i prostitution. FN-organen Unicef och OHCHR har tillsammans med OSSE i en rapport (2005) konstaterat att insatserna för att förhindra människohandel inte är tillräckliga och att det saknas långsiktiga strategier för att förhindra prostitution och människohandel. Åtgärderna handlar i alltför låg grad om att arbeta förebyggande, stärka tänkbara offer och hjälpa dem att skydda sig mot dem som organiserar prostitution och människohandel.

Vi anser att EU inom ramen för sitt bistånd bör upprätta program för att förhindra prostitution och människohandel.

4. Kvinnorörelsens roll, punkt 6 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U298 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi lever i en ojämsställd värld. Kvinnors liv och kroppar blir kontrollerade på många olika sätt. Världshälsoorganisationen (WHO) beräknar t.ex. att 3 miljoner flickor omskärs varje år. Över 100 miljoner kvinnor i världen beräknas vara könsstympade. Flickor i fattiga länder lider oftare av undernäring som ger bestående men, medan pojkar prioriteras när maten ska fördelas. Användning av modern ultraljudsteknik ger ökade möjligheter att ta bort flickfoster – i världen totalt sett beräknas det ha medfört att runt 100 miljoner flickor och kvinnor ”saknas”.

Diskriminering på grund av kön är oförsvarbart. När små flickor drabbas är det än värre. Om inte internationella lagar som skyddar dessa flickors rättigheter tvingas fram och genomförs av en internationell gemenskap, kommer millenniemålen att förbli ouppnåeliga. Sverige har en kompetens när det gäller kvinnors rättigheter som vi tydligare bör utnyttja i vårt utvecklingsarbete.

Även i de mest reaktionära länderna finns det en viktig lokal kvinnokampsrörelse som organiserar sig för att förbättra kvinnors position i samhället. Medlemmarna i dessa grupper kämpar ofta under svåra omständigheter. Det gäller såväl rätten till laglig och säker abort, minskad mödradödlighet och rätt till utbildning som en kamp mot mäns våld mot kvinnor. Kvinnorörelsens roll måste lyftas fram i arbetet med att stödja folkrörelser i syd och i arbetet med att stärka utbytet mellan folkrörelser och frivilligorganisationer i syd och nord.

5. Sekulära biståndsinsatser, punkt 7 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U296 yrkande 5.

Ställningstagande

Den svenska utvecklingspolitiken utgår från två perspektiv: fattigdomsbekämpning och ett rättighetsperspektiv. Både fattigdom och inskränkningar av de mänskliga rättigheterna tar sig ofta olika uttryck för män och kvinnor. För att nå framgång på dessa områden måste ett tydligt könsperspektiv inkluderas så att män och kvinnors skilda villkor synliggörs. Vänsterpartiet anser att ett tredje mål ska utvecklas i Sveriges politik för global utveckling.

Utvecklingsarbetet är ett av de viktigaste verktygen för att stötta den kamp som förs runt om i världen för rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet. I många av de länder som

Sverige bedriver utvecklingssamarbete med är exempelvis aborträtten starkt eller helt begränsad. Det finns ett stort behov av givarländer och andra givare som är beredda att stötta organisationer som i syd arbetar för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter; alltför många givare saknar viljan eller modet att engagera sig i dessa kontroversiella frågor. Krafter som motverkar aborträtt är aktiva i många utvecklingsländer, exempelvis driver katolska kyrkan hundratusentals vård- och omsorgsinrättningar i syd.

Vänsterpartiet anser att vi måste ta strid mot de konservativa krafter som förhindrar satsningar på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Sverige måste arbeta för att sekulära, icke villkorade biståndsinsatser minskar beroendet av religiösa krafter.

6. Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd, punkt 12 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:U222, 2010/11:U298 yrkande 23 och 2010/11:U318 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

En viktig orsak till att millenniemål 8 om ett globalt partnerskap för utveckling tycks utom räckhåll är att den rika världen, inklusive Sveriges regering, fortsätter att årligen göra oskäligen avskrivningar på det faktiska biståndet. Det innebär att pengar som borde ha kommit världens fattiga till godo inte gör det. För Sveriges del handlar det 2011 om avskrivningar på så mycket som 4,7 miljarder kronor. På papperet uppfyller Sverige i dag enprocentmålet, men i själva verket går alltså en stor del av pengarna till skuldavskrivningar, flyktningmottagande i Sverige m.m. i stället för till fattigdomsbekämpning.

Ett av huvudskälen till detta problem är att OECD/Dac, som samordnar de internationella biståndsgivarnas rapportering, tillåter denna typ av avskrivningar, vilket regeringen ofta påminner om. Vi anser dock att Sverige ska ta kampen mot fattigdom på allvar och se till att biståndspengar går till rätt ändamål. Därför bör Sverige verka för ändringar av de dåliga rapporteringsbestämmelser i Dacs regelverk som innebär att biståndsmedel kan användas för skuldavskrivningar och flyktningmottagande. Inriktningen på Sveriges agerande bör vara att Dacs regelverk görs så klart och tydligt att det blir omöjligt med överutnyttjande av avskrivningar.

Vi accepterar inte att militära kostnader ska räknas som bistånd. Regeringen har på det internationella planet i OECD/Dac försökt driva på i den kontroversiella frågan om bistånd ska kunna användas till militära utgifter. Regeringens agerande innebär en kursändring i svensk politik som vi är starkt kritiska mot. I klartext innebär kursändringen att man vill flytta pengar från fattigdomsbekämpning till att bekosta militära insatser.

Sverige ska i stället verka för en skärpning av Dacregelverket från dagens vida ramar till en stramare definition av vad som avses med bistånd. Sverige ska inte verka för att reglerna ändras så att biståndsmedel kan användas till militära ändamål.

Om regeringens planer skulle genomföras blir följden minskade biståndsresurser till fattigdomsbekämpning. Detta strider mot Sveriges biståndstradition och allmänhetens önskan om Sveriges ansvarstagande i en globaliserad och ojämlig värld. Sverige har råd med solidaritet.

7. Frågor om miljö och klimat, punkt 13 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U1 yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Regeringen skriver i inledningen till skrivelsen Biståndets resultat – tema miljö och klimat att ”klimatförändringar och miljöpåverkan är gränsöverskridande till sin karaktär och försvårar fattigdomsbekämpning och kräver globalt och regionalt samarbete och ansvarstagande från alla världens länder”. Det är en insikt som saknas i den resterande delen av skrivelsen som i stället nästan enbart utgår från resultat och styrning enligt svensk modell blandat med en portion kritik för brister i desamma. En resultatkrivelse ska självklart ha resultatfokus, men det ligger en inneboende konflikt mellan Parisagendans ambitioner och resultatstyrning.

Regeringen skriver att det är lätt att visa upp prestationsresultat men inte prestationens effekter. Sanningen är väl den att miljö och klimat kanske är det område som är allra svårast att mäta i ett kort perspektiv. Vi menar att ambitionen inte kan vara att resultat alltid ska kunna visas inom bara en kort redovisningsperiod. Att återställa miljöer och motverka skadorna av klimatpåverkan tar tid.

I skrivelsen anger regeringen att det svenska biståndet bör lämnas i form av budgetstöd, det ska samordnas med andra givarländer, styras och ägas av mottagaren etc., enligt Parisagendan. I och med detta blir det väl-

dig svårt att bryta ut den svenska delen eller koppla de svenska ekonomiska resurserna till resultat. Detta blir motsägelsefullt och naturligtvis svårt att redovisa, inte minst eftersom skrivelsen innehåller mycket kritik. Till exempel belyser skrivelsen många intressanta resultat som regeringen borde vara stolt över men i stället kritiserar.

Resonemanget i skrivelsen utgår från stickprovsundersökningar och måluppfyllelse, relevans och kostnadseffektivitet. Det är dock väldigt mycket som inte går att ange som effekter utifrån detta och därför blir resonemanget trubbigt, kortsiktigt och motsägelsefullt. Kritik riktas i huvudsak mot alla aktörer utom möjligtvis Världsbanken och Clean Technology Fund.

Vår syn på fattigdomsbekämpning liksom miljö- och klimatpolitiken inom utvecklingspolitiken är att det tar tid att uppnå resultat. Därför har vi länge varit kritiska mot hur styvmoderligt regeringen har hanterat biståndet. Det har lett till att allmänheten fått en felaktig bild av svenskt bistånd som korrupt och ineffektivt. Bistånd är svårt och komplext – speciellt när man verkar i många olika länder och tillsammans med så många aktörer.

Regeringen vill styra biståndet till klimatanpassningsåtgärder i stället för utsläppsminskningar. UNDP företräder en annan uppfattning och menar att både och behövs, vilket vi instämmer i. Syd måste i enlighet med bl.a. Kyotoprotokollet få kraftigt ökade resurser för tekniköverföring, investeringar i förnybar energi etc. för att kunna minska sina utsläpp. En global fond bör inrättas under FN för detta ändamål och tillföras nya och ytterligare medel.

Regeringen hävdar att aktiv dialog har bidragit till att Världsbankens stöd till förnybar energi har ökat de senaste åren. Men Världsbanken fortsätter i själva verket att i mycket stor utsträckning stödja projekt där fossila bränslen används. Uppgifter visar att Världsbanken ger fem gånger mer lån till projekt som avser fossilenergi än till sådana som avser förnybar energi. Regeringen stödde nyligen Världsbankens utlåning till Sydafrika där man ska bygga världens fjärde största kolkraftverk. Endast 2 miljarder kronor av totalt 21 miljarder kronor går enligt Världsbanken till förnybar energi i detta projekt. Regeringen bör i dialogen i Världsbanken och i sitt praktiska agerande där arbeta för att främja lån till förnybar energi i stället för till fossila bränslen.

Vi delar biståndsministerns engagemang för en fri och öppen debatt om utvecklingspolitiken. Den är viktig om vi ska kunna utveckla och förbättra biståndet. Mot den bakgrunden är det bekymmersamt att regeringen skurit ned på folkrörelsernas möjlighet till informationsarbete och opinionsbildning. Resultatet blir att den fria debatten om biståndet begränsas.

Särskilda yttranden

1. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (S, MP, V)

Urban Ahlin (S), Kent Härstedt (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Hans Linde (V), Kerstin Engle (S), Désirée Liljevall (S) och Valter Mutt (MP) anför:

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har i en gemensam vårmotion och i en gemensam regeringsplattform presenterat vår politik för en ny färdriktning för Sverige. I valet fick vare sig den borgerliga alliansen eller vi rödgröna egen majoritet i riksdagen. Den sittande regeringen har valt att fortsätta i minoritet. Vi har valt att fullfölja vårt åtagande mot de väljare som röstade rödgrönt och har därför lagt fram ett gemensamt alternativ till regeringens budgetförslag, baserat på våra vallöften.

Målet för vår politik är att Sverige ska vara ett jämlikt land. Ska målet kunna nås behöver fler möjligheter skapas. Barnens framtid ska inte avgöras av vad föräldrarna tjänar eller var man bor. Utbildning och trygghet ska vara för alla, så att vi kan utvecklas, genom hela livet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras av diskriminering. Alla ska kunna förverkliga sina drömmar och utveckla sina förmågor.

Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige. Där tas all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja till vara. Där bryr vi oss om varandra och där kan man känna sig trygg. Engagemang och nyfikenhet förvandlas till nya idéer och växande företag, och därmed jobb och framtidstro. Så kan Sverige konkurrera med kunskap och förnyelse i en värld av ständigt tuffare internationell konkurrens. Ett jämlikt Sverige förutsätter ett jämställt Sverige. För att minska klyftorna mellan kvinnor och män behöver en rad strukturella reformer genomföras. De ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Att hålla samman Sverige är det viktigaste uppdraget för oss rödgröna partier.

I dag går utvecklingen i motsatt riktning. Unga möter stängda dörrar. Långtidsarbetslösheten biter sig fast på farligt höga nivåer. Svårt sjuka människor görs försäkringslösa. Klyftorna ökar, både mellan människor med höga och låga inkomster och mellan män och kvinnor. Den här utvecklingen är inte värdig ett välfärdsland som Sverige. På längre sikt hotar den förutsättningarna för jobb och ekonomisk utveckling.

Men det går att byta färdriktning. Det finns många företag som ropar efter arbetskraft men inte hittar rätt kompetens – samtidigt som det finns många unga som inte vill något hellre än att jobba. Det finns stora investeringar som behöver göras i kollektivtrafik, järnvägar, bostäder, energieffektivisering och förnybar energi för att möta klimatutmaningen och göra Sverige till världsledande på grön omställning och miljöteknik – och

många positiva följd effekter som jobb och ekonomisk utveckling om vi tar vara på möjligheterna. Det finns så mycket kreativitet, engagemang och framtidstro – bara alla får chansen att växa.

Ett långsiktigt hållbart Sverige är ett framgångsrikt Sverige där vi är beredda att ta ansvar. För ekonomin, för jobben, för skolan, vården och omsorgen. För trygghet i livets olika skeden, för miljön och för kommande generationer. För oss är öppna gränser en förutsättning för en ansvarsfull ekonomisk politik. En öppnare värld där människor ges möjlighet att söka arbete i andra länder och där solidaritet och rätten att söka skydd undan förföljelse är självklar.

Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. Reformerna ska bara genomföras om det statsfinansiella läget så tillåter. De budgetpolitiska målen ska ligga fast. Vi lovar att inte sänka skatterna på lånade pengar. Vi vill att regeringen tillsätter en jämlikhetskommission för att analysera skillnader i livsvillkor och föreslå förändringar för att öka den sociala rörligheten.

Ett modernt välfärdsland där jobben, miljön och minskade klyftor sätts först – det är vårt framtidsland.

Vi vill se ett globalt ansvarstagande i klimatfrågan där Sverige är med och samlar länder med höga ambitioner för att driva frågan framåt. Att den svenska regeringen inte nådde längre vid klimatmötet i Köpenhamn var ett stort misslyckande. Men nya internationella överenskommelser kommer att behövas.

Stor kraft bör ägnas åt att driva på det internationella klimatarbetet för att öka miljörättvisan. Vi vill att Sverige ska ge minst 1 % av BNI i bistånd. För våra partier är det otänkbart att finansiering av klimatåtgärder i fattiga länder går ut över fattigdomsbekämpningen. Biståndet behövs mer än någonsin för att bekämpa fattigdom och skapa en positiv utveckling i en värld som drabbas allt hårdare av ett förändrat klimat. Detta är ett avgörande ställningstagande för att skapa förtroende från de fattiga länderna i klimatförhandlingarna. Därför anser vi att regeringen bör verka internationellt för att få till stånd nya medel och finansieringsformer för internationella klimatåtgärder. Resurser kan exempelvis komma från en global handel med utsläppsrätter eller internationella avgifter på utsläpp från flyg och sjöfart. Vi vill stärka finansieringen av klimatåtgärder i fattiga länder med 250 miljoner kronor 2012.

Genom vårt ställningstagande i detta särskilda yttrande stöder vi också de enskilda motionerna U324 (C) och MJ240 (KD) yrkande 6. Där förespråkas att klimatåtgärder integreras i fattigdomsbekämpningen och att medel för klimatåtgärder inte tas från ordinarie utvecklingsamarbete utan att medel för detta ändamål ska vara additionella.

Swedfund International AB är ett statligt ägt bolag som arbetar med riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. Vi rödgröna partier ser mycket allvarligt på den kritik som riktats mot Swedfund av Riksrevisionen. De krav på resultat och effektivitet som ställs på övrigt

bistånd ska självklart ställas också på Swedfunds verksamhet. Regeringen har inte återkommit till riksdagen med en fullödlig redogörelse för hur man åtgärdat orsakerna till den kritik som tidigare förts fram, vilket vi krävt.

2. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (MP, V)

Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP) anför:

Centralt i arbetet med frågor som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är tillgången till material som rör SRHR. I många länder råder det i dag stor brist på exempelvis kondomer, p-piller, spiraler och andra preventivmedel samt på materiel som behövs vid förlossningar, mödravård, säkra aborter och hiv-tester. Det är angeläget att åtgärder för att komma till rätta med dessa brister lyfts fram i analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

Genom den liberalisering som skett av handelsregler har en omstrukturering skett i många länder där exportsektorns betydelse har ökat. Flera länder i Asien, Latinamerika och Afrika har organiserat denna verksamhet i s.k. exportfrizoner. Till dessa geografiskt begränsade zoner lockas företag med tull- och skattelättnader samt ofta med en obefintlig miljö- och arbetsrättslagstiftning.

Kvinnliga arbetare är ofta starkt överrepresenterade bland de anställda i exportfrizonerna, där arbetet ofta sker under hälsofarliga förhållanden, där lönerna är låga och där möjligheterna till facklig organisering är små eller obefintliga. Många kvinnor som arbetar under dessa förhållanden utsätts för systematiska övergrepp och sexuella trakasserier. Sverige bör inom ramen för utvecklingssamarbetet verka för att stärka kvinnors organisering och fackliga rättigheter i exportfrizoner.

3. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)

Stellan Bojerud (SD) anför:

Sverige ger enligt en internationell jämförelse utförd av OECD relativt sett mest bistånd. Sverige slog under 2009 också världsrekord i bistånd, då det svenska biståndet uppgick till 1,12 % av bruttonationalinkomsten (BNI). Snittet för samtliga länder var i fjol 0,48 % av BNI, varav Japan bidrog med 0,18 % av sin BNI.

Sverigedemokraterna menar att Sverige ska ta ansvar och bidra med ett internationellt bistånd, men utan att sticka ut relaterat till övriga världen, samtidigt som verksamheten koncentreras till att i huvudsak bestå av fattigdomsbekämpning, miljöåtgärder och humanitärt verkamma åtgärder. Vi anser därför att biståndet ska sänkas till den rekommenderade nivån om 0,7 % av BNI. En del av de resurser som då frigörs vill vi använda till en långt mer effektiv flyktinghjälp i krishärdars närområden, främst genom UNHCR.

4. Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (V)

Hans Linde (V) anför:

Betydande framgångar har nåtts i många av de fattigaste länderna i att närma sig målet om grundutbildning för alla barn. Trots detta sjunker hoppet om att på global nivå nå målet att alla barn i hela världen, såväl flickor som pojkar, ska kunna fullfölja en grundskoleutbildning till 2015. Än en gång är de regionala skillnaderna stora, och än en gång är det i Afrika söder om Sahara som det går trögast. Dessutom är det, föga överraskande, färre flickor än pojkar som får grundutbildning.

Kunskap är makt. Att ge fler barn, både flickor och pojkar, möjligheten och rätten att gå i skolan och fullfölja sin skolgång är därför viktigt både i arbetet för att minska fattigdomen och för att öka jämställdheten, men också en viktig del i arbetet för att fler människor ska få leva i demokratier där deras mänskliga rättigheter respekteras. Därför är målet att alla barn ska få gå i skola 2015 en av de viktigaste utmaningarna för utvecklingsarbetet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur svenskt utvecklingsarbete i större utsträckning ska bidra till att fler barn får rätt till utbildning.

Inom FN-systemet arbetar FN:s utvecklingsfond för kvinnor, Unifem, för kvinnors mänskliga rättigheter och politiska deltagande och för att främja jämlikhet genom att ställa upp med expertis. Unifem har en central roll för arbetet med att uppfylla bl.a. millenniemål tre eftersom fonden är det enda FN-organ som har en operationell roll vad gäller kvinnors rättigheter. Ambitionen bör vara att under kommande mandatperiod väsentligt höja stödet till Unifem.

När det gäller millenniemålet om minskad barnadödlighet har vissa framsteg gjorts. Sedan 1990 har dödligheten bland barn under fem år i utvecklingsländerna minskat med 28 %. Globalt sett är detta en betydande minskning. Samtidigt dör dagligen 25 000 barn, oftast i onödan, av orsaker som kan behandlas genom jämförelsevis enkla insatser såsom förbättrad hälsovård, vätskeersättning, insektsbehandlade myggnät och vaccinationer. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur svenskt utvecklingsarbete tydligare kan kopplas till arbetet med att minska barnadödligheten.

Rätten till abort, till sin egen kropp, och till sin egen sexualitet är grundläggande mänskliga rättigheter och en av de absolut viktigaste rättvisefrågorna, men också en förutsättning för att millenniemål fem om minskad mödradödlighet ska nås. Trots detta lever nästan en fjärdedel av jordens kvinnor i länder där abort är förbjudet, eller där abort är tillåtet bara för att rädda kvinnans liv.

Sverige är ett föregångsland vad gäller individens rätt att bestämma över sin egen kropp och bör också prioritera kampen för fri abort i resten av världen. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) måste

förbli en av toppprioriteterna i svenskt utvecklingssamarbete, och andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet bör ökas med inriktning mot att det ska uppgå till 10 %.

Utöver FN:s nya jämställdhetsorganisation, UN Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, spelar FN:s befolkningsfond UNFPA en central roll i arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och för att millenniemål fem ska uppfyllas. Regeringen bör ha som ambition att under kommande mandatperiod höja stödet till UNFPA.

En milstolpe i arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter var FN:s konferens om befolkning och utveckling i Kairo 1994 (ICPD – International Conference on Population and Development in Cairo). Handlingsplanen, som 179 länder enades om, innebar ett viktigt steg mot ett synsätt där individers rätt att bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sitt barnafödande sattes i centrum.

Handlingsplanen från Kairo är fortfarande ett avgörande verktyg och bör utgöra en grundsten i Sveriges arbete med SRHR-frågor. Målen i handlingsplanen bör tillsammans med bl.a. millenniemålen och de afrikanska staternas Maputo Plan of Action ligga till grund för nationella handlingsplaner för SRHR. Sverige bör verka för att alla mottagare av bilateralt bistånd utvecklar nationella handlingsprogram för arbetet med SRHR utifrån Kairohandlingsplanen.

Ett delmål under millenniemål sju är att till 2020 förbättra förhållandena för minst 100 miljoner människor som bor i städernas slum. I absoluta tal ökar antalet människor som bor i slum i utvecklingsländerna och kommer att fortsätta öka under den närmaste framtiden. Uppskattningsvis kommer hela 95 % av befolkningsökningen i utvecklingsländer de närmaste 30 åren att ske i urbana områden.

Den stora och exceptionellt snabba omfördelningen av befolkningen från landsbygd till städer sker framför allt i Afrika, Asien och Latinamerika och ger effekter på bl.a. miljön, ekonomin och den sociala välfärden.

Men växande städer behöver inte nödvändigtvis vara något negativt – det finns ett tydligt samband mellan hög urbaniseringsgrad och god ekonomi. Om urbaniseringens potential tillvaratas kan den innebära förbättrade möjligheter både för städer och för landsbygd.

I biståndssammanhang är det viktigaste att vara medveten om att fattigdomen i städerna ser annorlunda ut än den på landsbygden. En avgörande skillnad är att en fattig stadsbo är helt beroende av pengar för sin överlevnad. Andra utmärkande drag för urban fattigdom är dyra och långa resor samt större otrygghet. Med så uppenbara skillnader kan man omöjligt tillämpa samma strategier för biståndsinsatser i staden och på landsbygden. Fortfarande är det få stora biståndsgivare som uppmärksammar denna problematik. Sida är dock en föregångare inom området. Avgörande för att en hållbar utveckling ska kunna nås är att förbättring och förebyggande av

slumområden införlivas i nationella utvecklingsplaner och i biståndsstrategier. Sverige bör i alla landstrategier inkludera strategier för fattigdomsbekämpning för såväl landsbygd som urbana områden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2010/11:1

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 7:

1. Riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklings-samarbete till 1 procent av vid budgeteringstillfället beräknad brutonationalinkomst (BNI) för 2011 (avsnitt 2.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 51 630 000 000 kronor under 2012–2028 (avsnitt 3.7.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:1 Biståndsverksamhet ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 10 220 000 000 kronor (avsnitt 3.7.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 103 720 437 euro (avsnitt 3.7.1).
5. Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB), som innebär att Sverige under 2011–2018 till AfDB ska inbetala 436 956 000 kronor, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 936 640 000 Units of Accounts (avsnitt 3.7.1).
6. Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB), som innebär att Sverige under åren 2011–2015 till IDB ska inbetala 39 062 000 kronor, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IDB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 538 318 607 US-dollar (avsnitt 3.7.1).
7. Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), som innebär att Sverige under 2012–2016 till IBRD ska inbetala 246 614 000 kronor, och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IBRD som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp av högst 2 247 182 392 US-dollar (avsnitt 3.7.1).

8. Riksdagen godkänner ändringen av Internationella Finansieringsorganets (IFC) stadgar som ökar tilldelningen av basröster till medlemsländerna (avsnitt 3.7.1).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott om 250 000 000 kronor till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB (avsnitt 3.7.1).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 974 000 000 kronor under 2012–2017 (avsnitt 4.6.1).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition, enligt uppställning nedan.
12. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2011 för ramanslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 000 000 kronor under 2012–2014 (avsnitt 3.7.4).
13. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 ett anslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslaget som är avsett för Riksrevisionen, enligt följande uppställning:

*Tusental kronor***Anslag** (ramanslag)

1:1	Biståndsverksamhet	28 101 418
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	946 110
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	14 963
1:4	Folke Bernadotteakademin	55 675
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	40 000
1:6	Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	22 656
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	1 332 163
	Summa för utgiftsområdet	30 512 985

Skrivelse 2009/10:214

Regeringens skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2009/10:214

2010/11:U1 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om för korta redovisningsperioder för miljö- och klimatfrågor inom biståndet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svårigheter att mäta kostnadseffektivitet inom biståndet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en global fond som tillför ytterligare medel för utsläppsminskning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i Världsbanken arbeta för att främja lån till förnybar energi i stället för till fossila bränslen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nedskärningar av medel för informationsarbete och opinionsbildning till enskilda biståndsorganisationer.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:K341 av Valter Mutt m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ökat stöd bör ges till interkommunala partnerskap mellan nord och syd.

2010/11:K380 av Annelie Enochson (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UD och Sida ska inhämta och fördjupa kunskapen om religionsfrihetens roll i demokratisering och utveckling i enlighet med den nya EU-handlingsplanen för främjandet av religions- och övertygelsefrihet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i UD och Sida utformningen och genomförandet av strategier och handlingsplaner för religionsfrihet bör ta vara på det civila samhället, i synnerhet trosbaserade rörelser, som informationskällor och kanaler för stöd till religionsfrihet och främjande av interreligiös dialog i samarbetsländer.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige på EU-nivå bör se till att religionsfrihetsfrågor och diskriminering på grund av religion och tro integreras i EU:s utvecklingssamarbete, både i relation till hur bistånd fördelas och i uppföljning av hur det har använts.

2010/11:U201 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur ett system skulle kunna utformas så att pengar avsätts under år av ökade biståndsanslag för att användas under år av minskade anslag.

2010/11:U202 av Gunvor G Ericson och Jan Lindholm (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att man i Sveriges internationella utvecklingssamarbete aktivt bör se till att uppnå millenniemålet om minskad mödradödlighet och lyfta fram kvinnors och mäns tillgång till sexuell och reproduktiv hälsoservice.

2010/11:U211 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom biståndet bör finansiera ett pilotprojekt med basinkomst utifrån erfarenheterna av basic income grant (BIG) i Namibia, som ett medel att uppnå första millenniemålets delmål – att andelen människor som lider av fattigdom och hunger ska halveras till 2015.

2010/11:U222 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inte ska driva frågan om att biståndspengar ska kunna användas till militära ändamål.

2010/11:U225 av Bodil Ceballos (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om redovisningsprinciper i biståndet.

2010/11:U226 av Esabelle Dingizian och Bodil Ceballos (båda MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att styra bistånd och stödprogram till specifika satsningar för kvinnor.

2010/11:U228 av Finn Bengtsson och Isabella Jernbeck (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd för satsningar på grön tegelstensframställning i utvecklingsländer.

2010/11:U232 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-frågor i Sveriges bilaterala bistånd.

2010/11:U243 av Irene Oskarsson och Mikael Oscarsson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka demokratibiståndet och det partinära biståndet.

2010/11:U244 av Mikael Oscarsson och Irene Oskarsson (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en större del av Sveriges biståndsinsatser bör kanaliseras via de enskilda icke-statliga organisationerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skapandet av ett kontrakt mellan staten och de enskilda organisationer som så önskar för att främja, uppvärdera och förtydliga de enskilda organisationernas roll i utvecklingssamarbetet.

2010/11:U246 av Irene Oskarsson och Caroline Szyber (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att varje politikområde måste bära sina egna kostnader så att biståndsanslaget även fortsättningsvis går till bistånd.

2010/11:U248 av Caroline Szyber (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur mikrokrediter kan få en ökad roll i svenskt internationellt utvecklingsarbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda valutasäkring i samband med mikrokrediter.

2010/11:U249 av Mikael Oscarsson och Caroline Szyber (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade krav på skuldavskrivningar för de fattigaste länderna.

2010/11:U258 av Bodil Ceballos och Hans Linde (MP, V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gränsöverskridande bistånd (cross-border).

2010/11:U262 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten att Sverige fortsätter att driva på övriga länder att leva upp till sina biståndslöften.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att varje land vidtar de åtgärder som krävs för att uppnå millenniemålen inom utsatt tidsram.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat engagemang för millenniemålets uppfyllande samt ett bättre tillvaratagande av frivilligorganisationerna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i Sveriges biståndspolitik inkludera klimatanpassningsåtgärder samt grön teknikutveckling och tekniköverföring till fattiga länder.

2010/11:U264 av Anita Brodén m.fl. (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, som ett föregångsland i biståndssammanhang, bör stimulera andra givarländer att också ta sitt ansvar, infria givna löften och därmed höja biståndsam ambitionerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen i sin utrikespolitik fortsätter att beakta utvecklingsfrågor och fattigdomsbekämpning inför klimatförhandlingarna i Mexiko och Sydafrika.

2010/11:U268 av Christina Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla det jordbruksbaserade biståndet.

2010/11:U269 av Lars Gustafsson (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka jordbruksbefolkningens politiska och sociala ställning i utvecklingsländerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka jordbruksbiståndets andel av biståndet.

2010/11:U296 av Hans Linde m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige mycket tydligare än i dag måste arbeta för att sekulära, icke villkorade biståndsinsatser minskar beroendet av religiösa krafter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice, inklusive tillgång till preventivmedel och materiel som används vid förlossningar och utförandet av säkra aborter, tydligare ska lyftas fram i Sveriges internationella utvecklingssamarbete.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att alla mottagare av bilateralt bistånd utvecklar nationella handlingsprogram för arbetet med SRHR utifrån Programme of Action från Kairo-konferensen 1994.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för utvecklingsarbetet ska arbeta för att stärka kvinnors organisering och fackliga rättigheter i s.k. exportfrizoner.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU inom ramen för sitt bistånd upprättar program för att förhindra prostitution och människohandel.

2010/11:U298 av Hans Linde m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur svenskt utvecklingsarbete i större utsträckning ska bidra till att fler barn får rätt till utbildning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att under kommande mandatperiod ha som ambition att väsentligt höja stödet till FN:s utvecklingsfond för kvinnor (Unifem).
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnorörelsens roll ska lyftas fram i arbetet med att stödja folkrörelser i syd och i arbetet med att stärka utbytet mellan folkrörelser och frivilligorganisationer i syd och nord.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur svenskt utvecklingsarbete tydligare kan kopplas till arbetet med att minska barnadödligheten.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör öka andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet med en inriktning mot 10 %.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att under kommande mandatperiod ha som ambition att höja stödet till UNFPA.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i alla landstrategier bör inkludera strategier för fattigdomsbekämpning för såväl landsbygd som urbana områden.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och andra internationella forum aktivt ska verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet inom ramen för millenniemålen uppfyllande blir verklighet.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste verka för att Dacs regelverk blir så klart och tydligt att ett överutnyttjande omöjliggörs.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige behöver verka för ytterligare skuldavskrivningar för de fattigaste länderna.

2010/11:U299 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella organ och i bilaterala kontakter bör verka för att man prioriterar utbildning inom det humanitära biståndet.

2010/11:U300 av Urban Ahlin m.fl. (S, MP, V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatpolitiken och det svenska biståndet.

2010/11:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.1 Solidaritetspolitik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.3 Fattigdomsbekämpning i centrum.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.4 Klimatsmart bistånd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.6 Kvalitetsförstärkning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.8 Jämställdhet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.10 EU-bistånd.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.11 Utvecklingssamarbete genom det civila samhällets organisationer.
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.3 Utvecklingssamarbete och partnerskap.

2010/11:U307 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 9 505 544 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2011 eller således 21 007 441 000 kr.

2010/11:U309 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Sida i uppdrag att tillsammans med det civila samhällets organisationer arbeta med religionsfrihetsfrågor inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet.

2010/11:U317 av Börje Vestlund m.fl. (S):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-perspektiv i utvecklingsarbetet.

2010/11:U318 av Thomas Strand m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att biståndsanslaget ska användas till fattigdomsbekämpning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det inte ska vara tillåtet att göra skuldavskrivningar på biståndsbudgeten utöver faktisk nivå.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att biståndsmedlen ska gå till fattigdomsbekämpning och inte till att bekosta militära insatser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en skärpning av Dacregelverket från dagens vida ramar till ett stramare regelverk för vad som får tolkas som verkligt bistånd.

2010/11:U319 av Caroline Szyber m.fl. (KD, C, FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om cross-border-bistånd.

2010/11:U324 av Abir Al-Sahlani (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om additionella pengar till klimatbiståndet.

2010/11:Sf385 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka stödet till UNHCR.

2010/11:So470 av Hillevi Larsson (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen, i konventionens anda om internationellt samarbete, bör ge i uppdrag till Sida att se till att bistånd också omfattar personer med funktionsnedsättningar och deras organisationer, med fokus på utvecklandet av demokrati och mänskliga rättigheter.

2010/11:MJ240 av Emma Henriksson (KD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödet till klimatinvesteringar i utvecklingsländer.

2010/11:MJ328 av Désirée Pethrus Engström och Robert Halef (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiering av investeringar i klimatneutral energiproduktion i utvecklingsländerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka Sveriges avsättningar till klimatkonventionens anpassningsfond.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att budgetmedel för internationellt utvecklings-samarbete (bistånd) inte ska tas i anspråk för klimatåtgärder.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2011 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag	
		S MP V	SD
1:1 Biståndsverksamhet	28 101 418		-8 158 418
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	946 110		
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	14 963		-14 963
1:4 Folke Bernadotteakademin	55 675		
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	40 000		
1:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamar- bete	22 656		
2:1 Reformsamarbete i Östeuropa	1 332 163		-1 332 163
Summa för utgiftsområdet	30 512 985	±0	-9 505 544

BILAGA 3

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 1

Motion	Motionärer	Yrkanden
1.	Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	
<i>a)</i>	<i>Biståndsram</i>	
2010/11:U306	Urban Ahlin m.fl. (S)	7 i denna del
2010/11:U307	Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD)	i denna del
2010/11:U318	Thomas Strand m.fl. (S)	2
<i>b)</i>	<i>Anslag och anslagsvillkor m.m. för 2011 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd</i>	
2010/11:K341	Valter Mutt m.fl. (MP)	2
2010/11:U211	Annika Lillemets m.fl. (MP)	
2010/11:U226	Esabelle Dingizian och Bodil Ceballos (båda MP)	2
2010/11:U228	Finn Bengtsson och Isabella Jernbeck (båda M)	
2010/11:U232	Maria Lundqvist-Brömster (FP)	1
2010/11:U243	Irene Oskarsson och Mikael Oscarsson (båda KD)	
2010/11:U244	Mikael Oscarsson och Irene Oskarsson (båda KD)	1 och 2
2010/11:U246	Irene Oskarsson och Caroline Szyber (båda KD)	
2010/11:U258	Bodil Ceballos och Hans Linde (MP, V)	4
2010/11:U262	Anita Brodén (FP)	6
2010/11:U268	Christina Karlsson (S)	
2010/11:U269	Lars Gustafsson (KD)	2 och 3
2010/11:U296	Hans Linde m.fl. (V)	6, 9 och 15
2010/11:U298	Hans Linde m.fl. (V)	4, 6, 9, 12, 15 och 21
2010/11:U300	Urban Ahlin m.fl. (S, MP, V)	
2010/11:U306	Urban Ahlin m.fl. (S)	7 i denna del, 8, 12 och 62
2010/11:U307	Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD)	i denna del
2010/11:U309	Irene Oskarsson (KD)	
2010/11:U318	Thomas Strand m.fl. (S)	1
2010/11:U319	Caroline Szyber m.fl. (KD, C, FP)	2
2010/11:U324	Abir Al-Sahlani (C)	
2010/11:Sf385	Jimmie Åkesson m.fl. (SD)	23
2010/11:So470	Hillevi Larsson (S)	2
2010/11:MJ240	Emma Henriksson (KD)	6
2010/11:MJ328	Désirée Pethrus Engström och Robert Halef (båda KD)	1 och 3